

מעלה מעלה

במעלות התורה והחסידות

46

בווצאת 'מוקד הישיבה' - המוקד החסידי לסיוע לבני הישיבות הקד' 18-18-20-1800 כל יום בשעות הערב (השיחה חינם)

6 סגולות מיוחדות לימי השוכבי"ם

"רגיל אני לומר בתקופת השוכבי"ם עצות נוספות מהז"ל לכפרת עוונות, עפ"י המובא בהשל"ה הק' בשם ה'חרדים' המלקט מדברי חז"ל ו' סגולות המועילות לכפרת עוונות"

ולא תעני, ותשמחי בייסורין אלו, כי תועלת רפואה הם לנפשך וזרח בחושך אורך, כמאמר רז"ל 'הנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים עושים מאהבה ושמחים בייסורים' וכו'.

סגולה ראשונה. מצאנו לרז"ל שאמרו "כל העונה אמן היא שמהי רבא בכל כוחו אפילו היה בו שמץ מינות מוחלין לו", והחמירו בזוהר ואמרו שצריך שיזדעזעו כל איבריו ולענות בקול תקיף. ומי שרגיל לעשות כן הוא מבושר שימחלו לו עוונותיו, אם לא ישוב לכיסלה.

סגולה חמישית. התבודדות, לעתות רצון יפרוש עצמו מבני אדם, למקום קל מלך יחיד עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות, כמים הפנים אל פנים כן לב האדם לאדם, כי כאשר הוא יבוא לים פניו אל אלוקיו, כן הוא יתברך ישים אליו, ויחדיו ידובקו.

סגולה שנייה. בגמ' איתא "כל הזהיר וזריז במצות שמירת שבת בכל תנאיה ובכל דקדוקיה אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו, שנאמר 'שומר שבת מחללו', אל תקרי 'מחללו' אלא 'מחול לו'. ולא תקשי לך מה הוסיף בעשותו מצות שבת כדי לכפר עוונותיו הרי זו אחת מן המצוות שהיה חייב בהם, דיז לומר הזירוז היתר הוא המכפר וכן בעניית אמן.

סגולה שישית. ישמע בחשק דברי חכם כשדורש יר"ש ודברי אגדה שמושכין לבו של אדם, כמו שאמרו ז"ל שבזה ימחלו עוונותיו. וחייבים אנחנו לשמוע

סגולה שלישית. יכוון בשירת הים שאומרים בכל יום לאומרה בקול ובשמחה רבה, כאילו אותה שעה יצא ממצרים. שהרי אמרו במדרש 'ויסע משה את ישראל מים סוף' שהסיעם מעוונותיהם, שנמחלו ע"י השירה, שכל מי שנעשה לו נס ואומר שירה מוחלין לו על כל עוונותיו. והנה אחר שציוונו השי"ת לומר שירה זו בכל יום דכתב 'ויאמרו לאמר', וכדכתב רשב"י בזוהר שרוצה לומר שנאמר אותה בכל יום בשמחה רבה, כשעה ראשונה אמרנו אותה.

קול מוכיח, דהכי קבלנו מפי המסורה, ג' 'ונשמע', 'נעשה ונשמע', 'ונשמע קולו בבאו אל הקדש', 'ונשמע פתגם המלך', קבלנו נשמע ונעשה עד עולם כל אשר יצוונו. וגם קבלנו שבכל עת וזמן יבוא מאן דהוא מרבנן וידרוש תוכחות לרבים שנשמע קולו בבואו אל הקודש, הוא בית הכנסת שנקרא מקדש מעט, למה, כי לא לדרוש הכבוד, כי למלך הוא מלכו של עולם, וזה אומר: 'ונשמע פתגם המלך', על דרך שאמרו, כל מקום שנאמר במגילת אסתר מלך סתם, ולא אמר בהדיא 'אחשורוש', הוא רומז למלכו של עולם, אע"פ שאין מקרא יוצא מידי פשוטו. ולזה אמר משה רבינו ברבים, תוכחת 'האזינו השמים' הם העשירים הגבוהים, ו'תשמע הארץ' הם העניים השפלים בארץ, ולמה כי לאלוקים הכבוד, זהו שאמר 'כי שם ה' אקרא הבו גדל לאלוקינו'. עכד"ק השלה.

סגולה רביעית. אמרו רז"ל 'כל המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו', שנאמר 'נשא עוון ועובר על פשע'. למי נושא עוון למי שעובר על פשע, ויוכיח נפשו, ויאמר לה תסבלי ייסורין בעוה"ז ובגיהנום על עוונותיך, הלא טוב לך לסבול חרפת אנוש וגידופיו

(מתוך המבשר תורני - פרשת ויחי מאת הגה"צ רבי שמועל אהרן לידר זצ"ל)

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1800-20-18-18

★ בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב | שיחת חינם ★

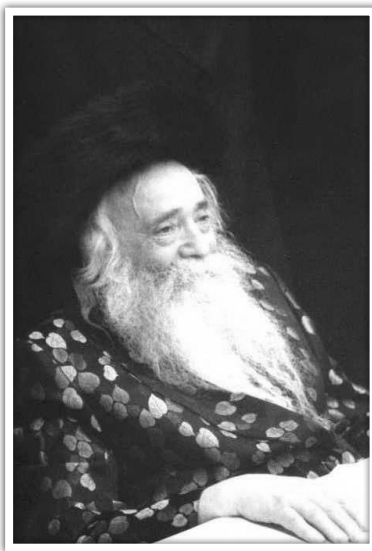
לפני ארבעים שנה אבא זיע"א היה מעודד את הבחורים ונותן להם תעודות, ומאן שהוא שאל, הרי צריך ללמוד תורה 'לשמה', אמר לו אבא אתה צודק, אבל אם אני ילמד אותם ללמוד רק לשמה, והוא יהיה עם הארץ - הוא יהיה 'עם הארץ לשמה', ולכן קודם כדאי ללמדו לדעת מסכתות ואת הש"ס שקודם יהיה ת"ח ולא עם הארץ, ואחרי זה הוא אפשר ללמדו תורה לשמה ואז הוא יהיה ת"ח לשמה.

פנינים ואמרות קודש ציוני דרך ואורחות יושר בסוגית 'מתיקות ועריבות התורה' מלוקטים משולחנו הטהור בביתו נאווה קודש של כ"ק האדמו"ר מצאנז קלויזנבורג שליט"א

אין הדבר תלוי רק בכשרון [כמובן שמי שיש לו כשרון אולי קל לו יותר אם הוא משקיע ועמל]. אבא זצ"ל היה אומר שבגליציה היו אומרים שההבדל בין ראש חריף לראש פשוט הוא 'גרוש', (=מטבע קטן) שבמחיר מטבע קטן היה ניתן לקנות נר קטן הדולק שעה. היינו שאדם בעל ראש החלש בכדי להשיג את מה שהשיג הוא בראשו החריף אין עליו אלא להשקיע עוד נר קטן - עוד שעת לימוד ובסופו של דבר יגיע לדרגתו, שאין השגת התורה נמדדת בכשרון אלא בעמל והתמדה

דבר זה אני רואה

כל הזמן שבחורים חלשים שעמלו ועמלו בהתמדה, גדלו ונהיו תלמידי חכמים מופלאים, דבר זה תלוי ברצון בהחלטה וביראת שמים. ידוע מה שמסופר על המהר"ם שיף, שהיה כ"כ חלש בכשרון עד כדי כך שכשהיו מבקשים ממנו להביא ספר כלשהוא מארון הספרים עד שהיה מגיע לארון, היה שוכח את שם הספר, ואעפ"כ הוא עמל ועמל, וזכה

להגיע לדרגות עצומות בתורה שכל העולם רועש מתורתו של המהר"ם שיף זיע"א.

והדרך להביא את התלמידים לרצון להגיע לכל זה, צריך לדעת שזה מתחיל בבית, כשרואה הבן שהוריו מעריכים תורה, ובלי תורה אין חיים אחרים, ובכל סגנון החיים צריך שיהיה מושרש שבלי תורה אין חיים, זה מביא ללימוד עם חשק ומתיקות. וגם בתלמוד תורה עם חברים, צריך לראות שהבן יחיה באווירה של הערכה לתורה, ובכל ההנהגה שצריכה להיות מקרבת ומעודדת ללימוד תורה ולחיי תורה באהבה ובקרבה [כמובן שבהנהגה ברבים צריך לפעמים גם

האם מתיקות התורה זה דבר שבא עם הלימוד, או שצריך אופנים ומעשים לקניין מתיקות התורה? וא"כ מה הדברים שמביאים לקניין מתיקות התורה?

להגיע למתיקות התורה אין לזה 'פטנט'! רק אם האדם לומד ולומד מגיע בסופו של דבר ע"י התמדתו בלימוד למתיקות וערבות בתורה, אם לומד חצי שעה מרגיש קצת מתיקות, אם לומד מאה שעות מרגיש יותר, ואם ילמד חצי שנה בהתמדה יתחיל להרגיש ממש מתיקות התורה, וכך ככל שירבה בהתמדתו יגיע ליותר ערבות ומתיקות בלימוד התורה. זו האמת! וכך רואים במציאות שכל הלומדים בהתמדה גדולה יש להם מתיקות גדולה בלימוד. גם מה שנצרך, זו הנהגה נכונה בתפילה וביראת שמים, שזה גם מביא לחשקת התורה כשהלימוד הוא בקדושה ובטהרה, ואז, גם כשיש קשיים אז הוא מצליח להתעלות חזרה, אבל אם יש לו חורים בכל ההנהגות האלו, יקשה עליו להגיע חשקת התורה. וכמובן שיש חלק נכבד בכל זה גם למחנכים, שצריכים תמיד לעודד ולהמריץ את התלמידים להתמיד בלימוד התורה, כדי שלא יפלו ח"ו, ושאל יתמידו בסוף יגיעו לחשקת וערבות התורה.

"אם היו בני אדם מרגישים את עברות ומתיקות התורה היו משתגעין ומתלהטין אחריה", האם דרגה זו שמוכנת כאור החיים הקדוש, היא דרגה מיוחדת או שהיא ברת השגה לכל אחד?

מתיקות התורה אין לה גבול. רואים את זה אצל כל גדולי ישראל שלמדו בדרגות גבוהות מאד של עמל התורה והגיעו לדרגה הגדולה הזו של 'משתגעין אחריה', אבל בודאי שזה שייך בכל הרמות ובכל הדרגות, ככל שישקיע בהתמדה ויגיעת התורה, כך יבין יותר, וכשמבין יותר זה מביא יותר טעם והשגה במתיקות התורה עד שיגיע להשגה של 'משתגעין אחריה'.

חוסר סיפוק בלימוד שיש לבחורים צעירים רבים ובפרט אלו שהם בעלי כשרון יותר בינוני וחלש, שהוא הגורם כמעט העיקרי להפיון גדול בלימוד, מה הדרכים להתמודד עם זה?

דבר ראשון צריך למצוא לכל אחד את המסגרת הנכונה והמתאימה לו. אבל צריך לדעת שרואים זאת במציאות שהרבה בעלי כשרון גדול, יצאו עמי ארצות גדולים, ולעומת זאת הרבה בעלי כשרון בינוני וחלש, יצאו תלמידי חכמים גדולים, זה רק מראה לנו עד כמה

**גם מה שנצרך, זו הנהגה
נכונה בתפילה וביראת
שמים, שזה גם מביא
לחשק התורה
כשהלימוד הוא בקדושה
ובטהרה, ואז, גם כשיש
קשיים אז הוא מצליח
להתעלות חזרה, אבל אם
יש לו חורים בכל
הנהגות האלו, יקשה
עליו להגיע חשק התורה**

להחזיק מקל ולהקפיד, אבל אני תמיד אומר שאת המקל צריך להחזיק ביד ולא להוריד, אין צורך להשתמש בו ודי בהחזקתו ביד].

גם יש לעודד את התלמיד שמתקשה - להראות לו שהוא מסוגל ויכול, ויש לעזור לו למצוא את החלק שבו הוא מסוגל ויכול להצליח, וכשהוא יראה שהוא מסוגל להבין ולדעת דף גמרא, הוא ירגיש סיפוק, וזה יש לעודדו בכל מיני דרכים

ואף להביא לו עזרה העיקר שיראה שהוא מסוגל, ואז ממילא יבא לו סיפוק וטעם לרצות ולדעת עוד ועוד.

בחור שנמשך ללימוד יותר בקיאות, האם שייך גם בדרך זו להנחיל מתיקות התורה?

ודאי ששייך, רואים זאת, אבל צריך לדעת שבקיאות זה לא לימוד סתם של קריאת מילים, בקיאות זה לימוד של הבנה של הפשט, זה לימוד של הבנה של הסוגיא, אבל סתם ללמוד בלי שום הבנה, זה לא נחשב לימוד בקיאות ולא מביא לערבות בתורה. אבא זצ"ל היה אומר מה ההגדרה של בקיאות - זה איך שרעק"א היה לומד בקיאות, שהיה לומד ושואל הרבה קושיות במסורת הש"ס ונשאר בצריך עיון גדול, דהיינו שלמד בצורה שעכשיו הוא לא מעיין בדברים לעומק, אבל לומד שבאופן של הבנה של הסוגיא והדף הנלמד - זה לימוד בקיאות!

אבל בודאי שגם אלו שלומדים יותר בקיאות, וזה תופס אותם, זה מועיל, ראינו שיש הרבה בחורים שלומדים הרבה בקיאות ונבחנו על המסכתות, ויודעים את החומר שנבחנו עליו, וזה

נותן להם את החשק להמשיך ללמוד כי רואים שהם מסוגלים, וזה נותן להם גם טעם בלימוד עצמו, ומזה הרבה מאד פעמים מגיע להם הטעם גם ללמוד בעיון. אנו רואים זאת במציאות, אבל ודאי שכל אחד צריך להוציא המקסימום מעצמו.

'בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין', האם התורה תבלין זה כח התורה או רק לימוד שיש בו ערבות ומתיקות?

זה ברור שיש בעצם התורה תבלין ליצר הרע, אבא זצ"ל היה אומר שכמו שכתוב בספרים בחיד"א ועוד ספרים, שאמירת הזוהר זה סגולה גם כשקורא ואינו מבין, כמו כן ברור שגם קריאת גמרא זה סגולה גם כשלא מבין, זה ודאי לא פחות מהזוהר. וכמה זה סגולה - זה כבר תלוי באיכות של הלימוד, ולימוד של הבנה הוא בודאי תבלין יותר גדול וחזק בשביל היצר הרע.

כשאבא זצ"ל היה מדבר מוסר היה אומר, שתורה תבלין זה רק בתורה לשמה, אם לא, אז זה תורה שלך, ורק תורה לשמה מכניס קדושה וטהרה. וזה לא אומר שעצם התורה לא מקדשת ודאי שעצם התורה מזככת את האדם, והראיה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, ואם ה'שלא לשמה' אין בו שום מעלה וכו', איך יתכן שבא עי"ז ל'לשמה', מוכרח שגם ב'שלא לשמה' יש משהו שפועל, וזה פועל גם לזכך ולטהר את האדם.

לפני ארבעים שנה אבא זצ"ל היה מאד מעודד את הבחורים הצעירים ונותן להם כבוד ותעודות, ומאן דהוא שאל את אבא, הרי צריך ללמד לתורה לשמה, אמר לו אבא אתה צודק, אבל אם אני ילמד אותם ללמוד רק לשמה, והוא יהיה עם הארץ - הוא יהיה 'עם הארץ לשמה', ולכן קודם כדאי ללמדו לדעת מסכתות ואת הש"ס שקודם יהיה ת"ח ולא עם הארץ, ואחרי זה הוא אפשר ללמדו תורה לשמה ואז הוא יהיה ת"ח לשמה.

מתוך שיחה לראשי ארגון 'אחינו' ו'דרשו' שנת תשע"ד

מתיקות התורה הדרך ל'גישמאק' בלימוד!

עצות כלים והכוונה לזכות לגישמאק בלימוד

איך לומדים 'אמר אביי'? - בהתבוננות!!

גם נושא היתמות של אביי יש הרבה מה ללמוד ממנו. הגמרא מספרת שאביו של אביי נפטר עוד לפני לידתו, ואמו נפטרה בשעת לידתו. בהיותו תינוק בן יומו, כבר היה אביי יתום משני הוריו, ובכל זאת במקום לגדול כילד מסכן ומנותק מסביבתו, הוא התגבר על הקשיים וצמח להיות אחד מגדולי האמוראים.

שמו של אביי מופיע בש"ס יותר מ-4,000 פעם, וידוע שאי אפשר למצוא בכל הש"ס כולו שני דפים רצופים שבהם לא מופיע שמו לפחות פעם אחת. בדפים רבים אחרים מופיע שמו מספר פעמים, מה שלא זכו לכך רוב האמוראים האחרים, ואפילו בקרב התנאים לא מצאנו כדבר הזה.

ועוד יש להתבונן: אביי אשר התגבר על כל הקשיים והיה לאחד מגדולי הדור, ראה פעם אחר פעם כיצד נפסקת ההלכה כמו חברו רבא, ולא כמותו, למעט בששה מקומות המוכרים לנו בראשי תיבות "יע"ל קג"ם".

מעניין לציין גם, שגם בשמו של אביי וגם בשמו של האמורא ובר הפלוגתא שלו, רבא, מופיעות האותיות א' ו-ב' - אלף בינה... בשמו של אביי מופיעה גם פעמיים האות י' - עשירי יהיה קודש, ואביי היה קודש קודשים.

אפשר להמשיך להתבונן עוד ועוד באישיותו של אביי, באור העצום שקרן ממנו לכל באי עולם, ואשר מפיו אנו חיים עד היום הזה. אין ספק שכל מי שישקיע עוד ועוד מחשבה יגלה עוד ועוד דברים מיוחדים

מעתה, ברור כי כשנלמד את הגמרא, ונפתח ב"אמר אביי", נוכל למצוא טעם חדש בלימוד. נוכל להרגיש קשר אישי לנלמד, לאחר נתבונן מעט בגודל ועוצם מעלתו של האמורא הקדוש הזה. ולוואי שנוזה להידבק במעט מזעיר מקדושתו הנשגבה.

אחד מהכלים להתחבר ללימוד ולהפוך את דף הגמרא לחלק ממך הוא פשוט להתבונן, להתבונן בעיניים שלך מה כתוב בשורות ובדפים שעוברים לפניך.

התבוננות מעמיקה והשקעת מחשבה ולב בכל שורת גמרא, תגלה לפניך עולם שלם שללא התבוננות זה פשוט חולף מעל ראשך. **בוא נקח לדוגמה 2 מילים שכולנו מכירים 'אמר אביי'.**

כולנו לומדים גמרא כבר שנים רבות ב"ה, ועל כן אנחנו יודעים היטב שהאמוראים אשר שמותיהם מופיעים בגמרא יותר מכל אמורא אחר הם אביי ורבא.

כשאנו לומדים את הגמרא, כדאי שגם נתעמק קצת במה שמעבר לפשטה של הסוגיא. כשאנמר "אמר אביי", כדאי שלא נסתכל על המילים הללו רק כמעין הקדמה לקראת הבאת המימרא שלו, אלא נתבונן מעט באמורא הענקי שבענינים, אביי, ונחשוב מעט על קורות חייו ועל חלקו האדיר בתורה שבעל פה.

שימו לב כמה מרגליות דלית, בקצת התבוננות ומחשבה על ה'אמר אביי'

קודם כל, מעניין לציין שהשם "אביי", הוא ייחודי, ולא מצאנו עוד אחד מכלל האמוראים או התנאים שקדמו להם שכונה בשם זה. ואכן אומרים המפרשים ששמו האמיתי היה נחמני, ואביי היה כינוי שניתן לו בשל היותו יתום, כראשי התיבות של הפסוק "אשר בך ירוחם יתום". בתוס' הרא"ש וברמ"ה מבואר שרבה בר נחמני שהיה דודו של אביי וגידל אותו מינקותו, כינה אותו "אביי", שמשמעותו "אבא", משום ששמו של אביי היה נחמני כשם אביו של רבה, ולא רצה לקרותו כך.

המוקד החדש ליעוץ להצלחה ו'גישמעק' בלימוד התורה הקדושה

1800-20-17-18-17

★ בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב | שיחת חינם ★

דקו הדרשני!

במה שונים ימי השובבי"ם מחודש אלול

לרגל ימי השובבי"ם, שוחחנו עם המשגיח הרה"ג ר' חיים מאיר זיידה וביקשנו לשמוע מעט על מהותם של ימים אלו מזה המקור להם, כיצד עלינו להתנהל במהלכם

יעקב א. לוסטיגמן

הרבי רבי אלימלך שאמרו שהם צמו כבר בשביל כולם וביטלו את הצורך בצומות ובסיגופים, למעט מה שאנחנו מצווים לצום ביום הכיפורים ובתעניות ציבור.

"למה באמת אנחנו כבר לא צריכים היום לצום, כי הדור חלש, אין לנו יכולת לצום בלי לפגוע בהתמדה ואפילו בבריאות שלנו, ולכן אנחנו נמנעים מזה. במקום לצום, אנחנו מגיעים לאותה המטרה בדרכים אחרות.

"כי הרי כל מטרת הצום היא לשבור ולהכניע את הגוף הגשמי, להכין את הלב לרוחניות ברמה גבוהה יותר. את זה אנחנו יכולים לעשות גם בלי לצום, כמו שידוע העניין של 'תענית הראב"ד', שאדם אוכל ופוסק לפני שסיים את ארוחתו, כשהוא כבר שבע מחד, אבל עדיין מתאוה לסיים את האוכל, הוא בעצם משבר את הטבע הגשמי שלו, ומתעלה לרמה רוחנית גבוהה יותר.

"זה נכון לא רק לגבי תאוות האכילה, אלא בכל נושא שהוא, מהתאוה לדבר דברים בטלים והתאוה לנצח בכל ויכוח, ועד התאוה לישון זמן ארוך יותר, או להשקיע בדברים גשמיים אחרים. "כל בחור מכיר את עצמו וידוע מה הוא החלק הגשמי היותר חזק אצלו. דווקא שם, במקום שהוא הכי נהנה מהגשמיות, זה המקום שבו הוא יכול וצריך לשבר את טבעו, ולרומם את עצמו לדרגה רוחנית גבוהה יותר.

"זאת גם אחת הסיבות לכך שאנו מרבים בלימוד התורה בימי השובבי"ם. שהרי הבעל התניא כותב שאדם שלומד תורה הוא משבר את הטבע, וחז"ל כבר אמרו לנו שהקב"ה אמר "בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין", היינו שלימוד התורה מזכך את האדם, משבר את הטבע שלו ומכין אותו בצורה הטובה ביותר למלחמת היצר, כי היצר שולט בנו באמצעות הגשמיות והשעבוד שלנו לצרכים הגשמיים. מי שאינו כנוע לגשמיות, אין ליצר את היכולת לפתות אותו ולהוליך אותו שולל בכזביו המפורסמים.

"לכן צריך להיזהר שלא להפוך את ימי השובבי"ם לזמן שהוא נועד כביכול למבצע של לימוד ברציפות. הלימוד הרצוף הוא חשוב מאוד, כל התחזקות בלימוד התורה היא מעלה שאי אפשר להגזים בחשיבותה, אבל הרעיון של ימי השובבי"ם הוא רחב יותר ועל זה אנחנו צריכים לעבוד.

• לסיים, נשאל שאלה שבוודאי מציקה לרבים מהבכורים: הרי גם בשנה שעברה היו לנו ימי שובבי"ם. גם אז השקענו בלימוד ובנושאים נוספים, שיברנו את הטבע ונמנענו מדברים בטלים יום אחר יום במשך שעות ארוכות. ובכל זאת, כשעברו חלפו ימי השובבי"ם, לא נשאר זכר מכל אותה עבודה. שבנו להיות מגושמים ופטפוטנים כמו שהיינו קודם לכן. אז מה בעצם עשינו בכל התקופה הזאת, למה שנשקיע השנה פעם נוספת מאמצים גדולים כל כך בעבודה שאולי בסופו של דבר לא תחולל שום שינוי בנפש שלנו?

בכל ישיבה חסידית, מציינים את ימי השובבי"ם בחיל וברעדה. בחורי הישיבה שוקדים על תלמודם ביתר שאת, לומדים שעות רצופות, נמנעים מדבר דברים בטלים במהלך הלימוד, משכמים קום ללימוד לפני התפילה ועוד כהנה וכהנה הנהגות טובות שאנו נוהגים בימי השובבי"ם. אבל מה הם בעצם הימים הללו, ומדוע אנחנו כל כך מתאמצים להשתפר במהלכם, ולהשקיע את עצמנו ביתר שאת בלימוד התורה? את השאלה הזאת, וכמה שאלות נוספות, הצגנו לפני המשגיח הרה"ג ר' חיים מאיר זיידה, שסיפק לנו תשובה לכל שאלה.

"ימי השובבי"ם, הם ימים המסוגלים להתרוממות של האדם אל מעבר לגשמיות העוטפת אותו במהלך ימות השנה - כך גילה לנו רבינו האריז"ל ברוח קדשו. בימים אלו אנו קרואים את פרשיות התורה העוסקות ביציאת מצרים, ועל פי דרכו של האריז"ל, שהיא קודש קודשים כידוע, מצרים מרמז על המיצרים המקיפים את האדם ומונעים אותו מלהתעלות מעלה מעלה ברוחניות.

בחסידישע ספרים הרבו לעסוק בנושא זה, והסבירו שכידוע הקריאה מעוררת את הזמן והזמן דורש את תפקידו, זהו זמן מסוגל מאוד לכל יהודי, לכל בחור בישיבה, וגם לכל ילד יהודי, להתנתק מהגשמיות, ולהתעלות ברוחניות. יתירה מזאת, בימים אלו יכולים אנו לתקן ביתר שאת גם את מה שכבר קלקלנו בכך ששקענו בגשמיות, בהנאות שבהיתר ובוודאי כאלו שבאיסור.

דווקא בחודש טבת, שבו הלילות ארוכים מתמיד וחושך יסכה ארץ רוב שעות היממה, זהו הזמן שבו אנחנו צריכים לתור אחר האור, לאמץ אותו ולהאיר באמצעותו את סתרי הלב ואת מעמקי התודעה שלנו.

• במה בעצם שונים ימי השובבי"ם מהימים של חודש אלול?

"ישנה הלצה שאומרים בחסידישע ישיבות, ויש בה הרבה מן האמת, כמובן שלא אצל כל אחד אבל אצל חלק מאתנו היא נכונה: באלול אנחנו מתנקים מהחטאים ומשתדלים להגיע לסוף החודש כשאנחנו נקיים וזכים, על מנת שנצא זכאים בדין. לעומת זאת בימי השובבי"ם אין לנו יום דין שמגיע לאחרים, אין כאן שום אינטרס גשמי בעבודה הזאת. אנחנו מתנקים ומתאמצים רק כי אנחנו רוצים להיות נקיים לפני הבורא ברוך הוא. בבחינה מסוימת, העבודה של ימי השובבי"ם גבוהה אף יותר מהעבודה של חודש אלול, כי היא בלתי לה' לבדו.

• איך בעצם אנחנו יכולים להביא את העבודה של ימי השובבי"ם לידי ביטוי מעשי, מלבד ההנהגות הידועות והמוכרות ברוב הישיבות של לימוד ברציפות וכדו'?

"מעבר לעניין של כמה שעות לימוד, יש כאן מקום לעבודה פנימית ואישית של הבחור. המטרה היא להתנתק מהגשמיות ומהחשבונות האישיים, ולהתחיל לעשות דברים לשם שמים. כמו שאנחנו יודעים, באופן עקרוני הרי היינו צריכים לצום בימים האלו, כך היה מנהג הקדמונים, לצום בימי השובבי"ם.

אבל כתוב שהבעש"ט ביטל את הצומות, וכך אומרים גם בשם

המשך בעמוד 15 <<<

ה'דעת סופר' נחרד מבקשה זו, הרבי מבעלזא יטריח את עצמו לבוא לביתי, לא יקום ולא יהיה! אלא שהרבי מבעלזא עמד על דעתו כי ברצונו לבוא דוקא לביתו. "ולא עוד", הוסיף הרבי מבעלזא, "איני מסתפק בברכה סתם, אני חפץ שהפרעשבורגער רב יניח את ידיו הקדושות על ראשי, כברכת אב לבניו".

מאוצרותיו של מגיד המישרים הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

יותר הגלומים בו, ומפתחים בו חושים מעל דרך הטבע להוציא את רצונותיו אל הפעל. פרט זה זכור לי בעקר במחצתו של איש האלקים, מרן הסטייפלער זצ"ל.

כידוע, בבחרותו סבל הסטייפלער מדלקות קשות באזניו, שנגרמו כתוצאה מהקר הנורא ששרר בעיר הולדתו הורנסטיפל ברוסיה. בעקבות כך ברבות הימים שמיעתו הלכה ודעכה, עד שבסוף ימיו כמעט ולא הצליח לשמע כראוי. הנכנסים לחדרו לחלות את פניו, היו כותבים את משאלתם על גבי הכתב, והוא היה משיב להם בקול רם, ככבד שמיעה.

אולם דבר פלא ראינו לא אחת, כאשר היה נכנס למעונו אי מי מגדולי ישראל, או תלמיד חכם בעל שיעור קומה, לפתע הצליח הסטייפלער לשוחח עמו בדברי תורה ובענייני השעה ללא צורך בכתיבה. שמע בחביבות את תנן דבריו של האורח הרם ונהל עמו שיחה משלמת הלך ושוב, כאלו שמיעתו תקינה לחלוטין. כיצד יתכן הדבר?

התשובה היא כי כאשר הדבר חביב על האדם הוא נותן את דעתו ולבו להבין ולשמע, וכדברי חז"ל הנזכרים שאף על פי ששני קולות אינם משתמעים, בגלל החביבות שלו לדברים הוא מצליח לשמע!

הגאון רבי אברהם יעקב איצקוביץ שליט"א ספר דבר נפלא אודות חותנו מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, בעל 'שבט הלוי': בליל הסדר של שנת תשע"ג, שנתים ימים לפני סלוקו של הרב וואזנר לגנוי מרומים, תקפה אותו חלשה גדולה, והוא התקשה לנהל את חלקו הראשון של ה'סדר' ברב הדר כמו בשנים עברו. בקשי רב הצליח להוציא את המלים מפיו, עד שבני המשפחה היו מבהלים לנכח החלשה הגדולה שנכרה עליו.

אולם כאשר הגיעו ל'שלחן עורך', השתנו פני הדברים ללא הכר, לפתע חל שנוי דרסטי במצבו. מנהגו של הרב וואזנר היה בכל השנים ללמד את הלכות קרבן פסח במהלך הסעדה, והיה מקריא אותן בעצמו בבהירות ובמתקנות מיוחדת, ועתה בעקבות חלשתו בקש שכל אחד מהמשתתפים יקרא הלכה אחת, והצבור יקשיב. הרב איצקוביץ מתאר כי החל מהרגע בו הקריאו את ההלכות, נזרקה בו חיות. הרב וואזנר האיר הארות והוסיף חדושים ובאורים המשך בעמוד הבא <<<

כשהקדוש ברוך הוא שלח את משה לבקש מפרעה להוציא את בני ישראל ממצרים, לא חשקה נפשו ללכת. הוא טען בפני הקדוש ברוך הוא טענת קל וחומר: "הן בני ישראל לא שמעו אלי, ואיך ישמעני פרעה, ואני ערל שפתיים", פרש רש"י: "זה אחד מעשרה קל וחומר שבתורה".

לכאורה טענת הקל וחומר הזו טעונה באור רב; הרי הסבה שבני ישראל לא שמעו אל משה היא מכיון שהיו נתונים אז תחת קשי השעבוד, וכמו שהתורה עצמה אומרת בראשית הדברים: "ולא שמעו אל משה מקצר רוח ומעבדה קשה", ובשל כך לא היו מסגלים להקשיב לדברים ולקבלם.

לעמתם פרעה ישב על כסאו בבית המלכות בנחת ובשלוה, מבלי שיעבד שום עבודת פרך שתטריד את מנוחתו. לכן מה שבני ישראל לא שמעו אליו עדין אין זו הוכחה שגם פרעה לא יקשיב לו, ומה הסברא בטענה שטען משה?

הגאון רבי יצחק מואלוז'ין זצ"ל, בספרו 'פה קדוש', מישב את הדברים בצורה מאירת עינים, באמצעות משל כדרכו:

משל לאדם החבוש בבית האסורים תקופה ממשכת. והנה באחד הימים נכנס לחדרו אדם כבד פה ומודיע לו כי הוא עומד לפעל לשחרורו. אין ספק כי למרות דבורו האטי והמגמגם יקשיב לו האסיר בסבלנות רבה, ויאזין לכל הגה שיוציא הלה מפיו עד לסיום דבריו. זאת משום שכל מעיניו ותקוותיו נתונים לרגע זה בו יוציאוהו לחפשי. לעמת זאת, אם יבוא אותו אדם אל שר בית הסהר, ויבקש לחן את האסיר, מיד כשיפתח הלה את פיו בדבורו האטי והמורט עצבים, תפקע סבלנותו של השר ולא ירצה לשמע ממנו שום מלה נוספת. מטבע הדברים הוא יפטר במשפט זעוף, "איני מבין כלום. שלח אדם אחר לשוחח אתי ואשקל את צעדי...".

בכך מבאר רבי יצחק מואלוז'ין היטב את טענת משה רבנו: משה רבנו אמר לקדוש ברוך הוא: 'הן בני ישראל לא שמעו אלי', כונתו לומר, הלא כשבאתי לבני ישראל לבשרם את בשורת הגאולה, למרות היותם עבדים מענים תחת שעבוד המצרים הנוגשים אותם, וזו היתה כל תקוותם וצפיתם להגאל מהעבדות, נמנעו מלשמע לי רק מפני היותי כבד פה, אם כן קל וחומר 'ואיך ישמעני פרעה', הוא היושב ברום המדרגה על כס מלכותו, בודאי שלא ירצה לשמע אותי, שהרי 'אני ערל שפתיים'...

כל אדם יכול להבחין במשג הזה, כיצד הוא קים אצלו ואצל אישים אחרים שבסביבותיו. פעמים רואים אדם שבאפן רגיל הוא כבד שמיעה, ואלו כשהדבר חביב אצלו הוא שומע היטב, או שאין ביכולתו לעשות דבר מסים אולם כשמתעורר בו רצון עז לעשות אותו בנגוד לכחותיו הרגילים והפשוטים, לפתע הוא מוצא את עצמו משתמש בכחות עלאיים מעל דרך הטבע לממש את רצונותיו. זאת משום שהרצונות והשאיפות גורמים לגלוי כחות עמקים

לצדו השני של הכביש...

אולם כאשר זכה ה'דעת סופר' לעלות לארץ הקדש לחן את עפרה, ולקבע את בית מדרשו בשערי ירושלים עיר הקדש, בענותותו הרבה נהג בפשטות, ולא הסכים שינהגו כלפיו בגנוני כבוד ורבנות כלל.

את אחת העבודות המפליאות שיעידו על כך, שמעתי מפי עד ראייה שהיה נוכח שם בשעת מעשה:

בערב ראש השנה הראשון לבואו של ה'דעת סופר' לארץ הקדש, סר לביתו במפתיע שליחו של הרבי, הגאון הקדוש רבי אהרן מבעלזא זצ"ל, והודיע כי הרבי מבקש להגיע לביתו לברך ולהתברך בברכת השנים. ה'דעת סופר' נחרד מבקשה זו, הרבי מבעלזא יטריח את עצמו לבוא לביתי, לא יקום ולא יהיה! ונסה להתחמק בטענות שונות. אלא שהרבי מבעלזא עמד על דעתו כי ברצונו לבוא דוקא לביתו. "ולא עוד", הוסיף הרבי מבעלזא, "איני מסתפק בברכה סתם, אני חפץ שהפרעשבורגער רב יניח את ידיו הקדושות על ראשי, כברכת אב לבניו".

בעל כרחו של ה'דעת סופר' בא הרבי מבעלזא לביתו, וחזקה עליו מצותו של הרבי מבעלזא לברכו עם שימת ידיו על ראשו...

כעבור ימים ספורים, ראה הגאון רבי יצחק שלמה אונגר זצ"ל, גאב"ד 'חוג חתם סופר' וראש ישיבת 'מחנה אברהם' בבני-ברק, את רבו ה'דעת סופר' הולך ברחובה של עיר, ותוך כדי שיחתו עם קבצן מכר, כופף ה'דעת סופר' את ראשו בפני הקבצן, ובקש מהקבצן להניח את ידיו על ראשו ולברכו...

קנא רבי יצחק שלמה לכבוד רבו ואמר בכאב: "רבי, עד כאן?! גם לענוה יש גבול! היתכן שאיש פשוט יברך את הרבי עם שימת ידיו על ראשו? ועוד באמצע הרחוב?"

השיב לו ה'דעת סופר': "אחרי שאני הקטן הנחתי את ידי על ראשו של איש קדוש כזה כהרבי מבעלזא, והוא לא ראה בכך שום פחיתות כבוד, בודאי שאף אני איני צריך לראות בכך שום פחיתות כבוד, ויכול כל אדם פשוט להניח את ידיו על ראשי...". הפלא ופלא!

לסיום הדברים נוסף הרגש נפלא:

הנה ב'מכילתא' כתובה הסבה שבגללה בני ישראל לא שמעו אל משה: "הרי הוא אומר 'ולא שמעו אל משה מקצר רוח', וכי יש לך אדם שהוא מתבשר בשורה טובה ואינו שמח?... אם כן למה נאמר 'ולא שמעו אל משה', לפי שהיה קשה בעיניהם לפרש מעבודה זרה".

מבאר במדרש כי עובדי עבודה זרה אינם מסגלים לקלט דברי אמונה, ולבם ומחם אינם פנויים לשמע לדברים מרוממים כאלה, לכן לא שמעו אל משה כשבא לנסך בהם אמונה ותקוה.

וה'אור החיים' הקדוש מוסיף עוד בזה: "אולי כי לצד שלא היו בני תורה לא שמעו, ולזה יקרא קצר רוח כי התורה מרחבת לבו של אדם".

ידיד נעורי, כ"ק האדמו"ר מבוהוש שליט"א, עמד בדבריהם על נקדה הטעונה באור:

הרי בפרשה הקודמת כאשר הגיע משה רבנו למצרים לראשונה והראה את האותות והמופתים לעיני בני ישראל נאמר: "ויאמן העם וישמעו כי פקד השם את בני ישראל וכי ראה את ענים ויקדו וישתחוו" (ד, לא).

ולכאורה יש לתמה כיצד מתישבים הדברים עם הסברם של ה'מכילתא' וה'אור החיים' הקדוש. הרי לדבריהם אף כאן לא היה להם להאמין, כיון שהיו עובדי עבודה זרה ועדיין לא קבלו את התורה שתרחיב את דעתם?

האדמו"ר מבוהוש שליט"א הסביר את הדברים כך:

בתת ההכרה של כל יהודי ויהודי קימת אמונה איתנה שנטועה

תוך כדי הדברים, והיה נדמה כי בכל רגע נעשה ערני ורענן יותר ויותר. כל המסכים בסעדה נגררו לריתחא דאוריתא שהתעוררה שם בעיני קרבן הפסח... ובזכות זאת נותר עד סוף הסדר שמח, ערני וטוב לב כבכל שנה ושנה.

ראינו במוחש, סים הרב איצקוביץ, כיצד התקימו בו במורי חמי זצ"ל דברי דוד המלך 'לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חייתני'. למרות חסר כחותיו וחלשתו הגדולה, תביבותו ואהבתו לתורה נסכו בו כחות מחדשים, והשפיעו עליו חיות ושמחה עצומה עד סוף הסדר. הוא שאב את כל חיותו מהתורה הקדושה".

אידי דחביבא ליה יהיב דעתיה!

והדברים תואמים היטב ללשונו של ה'אור החיים' הקדוש, על הפסוק "ולא שמעו אל משה מקצר רוח" (שמות ו, ט): "אולי כי לצד שלא היו בני תורה לא שמעו, ולזה יקרא קצר רוח כי התורה מרחבת לבו של אדם...".

מפליא לראות כיצד התורה הרחיבה את לבם של חכמי התורה!

מרון הגאון רבי עקיבא סופר זצ"ל, גאב"ד פרשבורג, כתב בספרו 'דעת סופר' ישוב נפלא נוסף לבאר את טענת משה:

הנה כאשר הגיע משה רבנו לכלל ישראל ואמר להם הגיע זמן גאלתכם, לא קבלו בני ישראל את דבריו, משום שידעו שנגזר עליהם שעבוד במצרים ארבע מאות שנה. כך אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם בבית בין הבתרים: "ויאמר לאברהם ידע תדע כי גר

יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה" (בראשית טו, יג). ואז לא עברו כי אם מאתים ועשר שנים בלבד.

ואמנם משה רבנו טען בפניהם כי בשל קצר הרוח והעבודה הקשה שהרבו המצרים לשעבדם, הקדוש ברוך הוא קצר להם את קץ שנות השעבוד. אך הם לא האמינו לו ולא התיחסו לדבריו.

ולפי זה כאשר נאמר: "ולא שמעו אל משה מקצר רוח ומעבדה קשה" (שמות ו, ט), המלים 'מקצר רוח' אינן סבה לכך שלא שמעו, אלא זה המשך הדבור, הדינו: 'ולא שמעו' - לטענתו שמשום 'קצר רוח ועבודה קשה' התמעט זמן שעבודם והגיעה עת הגאלה.

וזהו הקל וחמר שאמר משה לקדוש ברוך הוא 'הן בני ישראל לא שמעו אלי'. כלומר, אם כלל ישראל לא קבלו את הטענה של 'קצר רוח ועבודה קשה', וטענו שעדיין לא הגיע זמן הגאלה, אם כן: 'איך ישמעני פרעה' - קל וחמר שפרעה לא ישמע לטענה זו, והוא בודאי יטען שעדיין לא עברו ארבע מאות שנה.

ודברי פי חכם חן!

בהזכירי דברי תורה שיצאו מפיו של אותו גאון וגדול, גאב"ד פרשבורג בעל ה'דעת סופר' זצ"ל, חביב עלי להזכיר עבדה נפלאה על מדת ענותנותו הגדולה.

ראשית אקדים את ששמעתי מאבי מורי שליט"א, שזכה להכירו בטל ילדותו בעיר הגדולה לאלוקים פרשבורג, ולהסתופף מעט בצלו. כי ה'דעת סופר' הנהיג את רבנותו ברמה, ושמע פקחותו וחכמתו הגדולה נודעו בשער בת רבים, ואי אפשר לתאר את גדל הכבוד והיקר שרחשו לו תושבי העיר. עד כדי כך, שכאשר היה עובר ברחובות העיר, אפלו הגויים נחרדו לקראתו, וביראת כבוד עברו

ראה הגאון רבי יצחק שלמה אונגר זצ"ל, גאב"ד 'חוג חתם סופר' את רבו ה'דעת סופר' הולך ברחובה של עיר, ותוך כדי שיחתו עם קבצן מכר, כופף ה'דעת סופר' את ראשו בפני הקבצן, ובקש מהקבצן להניח את ידיו על ראשו ולברכו...

"נכנס לכאן רבי שלום בער סורוצקין, ואמר שיש מישהו שמוכן לתרום רבע מיליון דולר (!!) עבור הכוללים, בתנאי שיקבל את הסידור הישן של הרב. מרן הגראי"ל שטיינמן לא הסכים בשום אופן לתת את הסידור, ואמר: 'למה הוא צריך את הסידור שלי?!' איך יכול להיות שלך הוא הרשה לקחת את הסידור?!"

הרה"ג רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א, אב"ד סאנטוב לייקווד
מספר על הסידור האישי שמרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל העניק כמוזכרת לנער שהגיע למצוות

מליון דולר (!!) עבור הכוללים, בתנאי שיקבל את הסידור הישן של הרב שטיינמן, ומיד הגיב הסבא בחריפות: 'למה הוא צריך את הסידור שלי?! זה עבודה זרה!!' - ולא הסכים בשום אופן לתת את הסידור, ואיך יכול להיות שלך הוא כן הרשה לקחת את הסידור?! אמר לו מחותני: "בוא עמי, ניכנס אל הרב ונשמע מפיו!". נכנסו שניהם אל הרב שטיינמן, ושאל הנכד: "האם זה נכון שהסבא הרשה לו לקחת את הסידור?!". שאל הרב שוב את מחותני: "למה אתם צריכים את זה?", ענה לו: "אני פשוט רוצה איזו מזכרת לבני", אמר לו הרב שטיינמן: "אתם יכולים לקחת אותו..."

סיפר לי מחותני, כ"ק גאב"ד בראד שליט"א, שלפני שנים ביקר בארץ ישראל עם אחד מבניו, שהיה אז עוד לפני בר המצוה. הילד ידע אז בעל פה כמה וכמה פרקי משניות, ולקח אותו אל הגאון הגדול רבי אהרון לייב שטיינמן זצ"ל. כשנכנסו אל הרב שטיינמן, ביקש ממנו לבחון את הילד - והוא נתן לילד תשומת לב מיוחדת - בחן אותו, עודדו, שיבח וחיזק אותו. מספר מחותני, שבעת שבחן את בנו, הבחין שבחדר הסמוך לחדר בו שהה אז הרב שטיינמן, היה סטנדר בו השתמש הרב שטיינמן, וראה על הסטנדר שיש שם סידור ישן שהיה דבוק עם דבק (סקאטש טייפ), וחשק מאוד לקבל את הסידור הזה. ניגש אל הרב שטיינמן ושאל אותו, באם הוא יקנה לו סידור חדש בדיוק כמו הסידור ההוא, אם הוא יוכל לקחת לעצמו את הסידור הזה - הישן. שאל אותו הרב שטיינמן: "למה אתם צריכים את זה?". אמר לו מחותני: "אני רוצה מזכרת לבן שלי", ואמר לו הרב שטיינמן: "אתם יכולים לקחת אותו". מיד התקשר מחותני אל אחד ממקורביו, וביקש ממנו ללכת לחנות ספרים ולקנות כזה סידור בדיוק, ולהביאו מיד אל בית הרב שטיינמן. כשהלה הביא את הסידור החדש, נכנס מחותני אל החדר ההוא, הניח את הסידור החדש על הסטנדר, ובא לקחת את הסידור הישן לעצמו, אך באותו רגע נכנס במקרה אחד מנכדי הרב שטיינמן, ראה איך שהוא לוקח את הסידור והתחיל לצעוק עליו: "מה אתה עושה?!". מחותני אמר לו שהרב אמר לו שהוא יכול לקחת את זה! אמר לו נכדו: "לא יכול להיות כזה דבר! הסבא שלי לא אמר מעולם שאתה יכול לקחת את הסידור!!". אמר לו מחותני: "הלא הרב אמר לי מקודם שאני יכול לקחת את הסידור, ולמה אתה אומר שאני משקר?!". אמר לו הנכד: "הלא בשבוע שעבר נכנס לכאן הרה"ג רבי שלום בער סורוצקין שליט"א, מקים רשת הכוללים הנודעת 'עטרת שלמה', ואמר לסבא שיש נגיד אחד בפלטבוש שמוכן לתרום רבע

מליון דולר (!!) עבור הכוללים, בתנאי שיקבל את הסידור הישן של הרב שטיינמן, ומיד הגיב הסבא בחריפות: 'למה הוא צריך את הסידור שלי?! זה עבודה זרה!!' - ולא הסכים בשום אופן לתת את הסידור, ואיך יכול להיות שלך הוא כן הרשה לקחת את הסידור?! אמר לו מחותני: "בוא עמי, ניכנסו אל הרב שטיינמן, ושאל הנכד: "האם זה נכון שהסבא הרשה לו לקחת את הסידור?!". שאל הרב שוב את מחותני: "למה אתם צריכים את זה?", ענה לו: "אני פשוט רוצה איזו מזכרת לבני", אמר לו הרב שטיינמן: "אתם יכולים לקחת אותו..."

מליון דולר (!!) עבור הכוללים, בתנאי שיקבל את הסידור הישן של הרב שטיינמן, ומיד הגיב הסבא בחריפות: 'למה הוא צריך את הסידור שלי?! זה עבודה זרה!!' - ולא הסכים בשום אופן לתת את הסידור, ואיך יכול להיות שלך הוא כן הרשה לקחת את הסידור?! אמר לו מחותני: "בוא עמי, ניכנסו אל הרב שטיינמן, ושאל הנכד: "האם זה נכון שהסבא הרשה לו לקחת את הסידור?!". שאל הרב שוב את מחותני: "למה אתם צריכים את זה?", ענה לו: "אני פשוט רוצה איזו מזכרת לבני", אמר לו הרב שטיינמן: "אתם יכולים לקחת אותו..."

סידורו של מרן ראש השיבה זצוק"ל

סיפר לי הרה"ח ר' שלמה זלמן פרידמן שליט"א, מקרית ויז'ניץ בני ברק, מו"ל 'שיחות קודש' של הגה"ק בעל 'ישועות משה' מויז'ניץ ז"ע, שפעם אחת כששהה מרן האדמו"ר מויז'ניץ שליט"א - על ישראל הדרתו - מקרית ויז'ניץ בני ברק במנוחת הנפש בעיה"ק צפת, נכנס אליו אחד מבאי ביתו ונאמניו של הגאון רבי אהרון יהודה לייב שטיינמן זצ"ל, וביקש מהרבי ברכה להיפקד בזש"ק, לאחר שכבר עברו הרבה שנים מנישואיו, ולא זכה עדיין להיפקד בדבר ישועה ורחמים. שאל אותו הרבי: "הלא בהיותך מקורב אל הרב שטיינמן, אתה יכול בקלות לבקש ממנו ברכה ולמה אתה מגיע אלי?". השיב אותו אדם: "הרב שטיינמן שלח אותי אל הרבי", והמשיך ואמר לרבי, שהרב שטיינמן הוסיף לומר לו: "וזה חז"ל מפורש! - הרבי הסתכל עליו בתימהון - והלה המשיך ואמר, שהרב שטיינמן אמר דאיתא בחז"ל (מסכת עוקצין פ"ג משנה י"ב): "לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום" - "הויז'ניצער רבי הוא 'כלי מחזיק ברכה', ולכן כדאי שתקבל ממנו ברכה..."

מתוך 'נועם שיח'
מתוך דברי תורה ש"ק פרשת מקץ תשע"ח

"מי יודע מה קורה עכשיו באותו אתר תיירות? חוששני שמא תראו שם מראות לא טהורים, ע"כ אוסר אני בכל תוקף ליסוע לשם"

מרון בעל שבט הלוי זצוק"ל בדוגמא אישית של שמירת עיניים

הרב מנשה גליקזאהרן

במקום. בתחילה לא שמנו לב לחסרונו של אותו ספר יקר ערך, רק כעבור כמה שעות לאחר תפילת ערבית שמנו לב להיעדרו של ספר התהילים. נקל לשער את הדאגה הרבה שחולל הדבר, הן באותם הימים לא היו כבישים סלולים מפותחים בין הרי מירון לצפת. נסיעה שגרתית למקום היתה מסובכת מאוד אפילו בשעות היום. אחד מבני לווייתו של רבינו שחש עצמו אשם בדבר היעדרו של ספר התהילים, רצה לצאת לעבר ההר ולהביא את הספר. פנו כמה מהבחורים לנהגו של רבינו שסייעם לחפש את האבדה, הנהג שחשש מהנסיעה המפותלת בכביש לא סלול, ובפרט שכבר ירד הלילה, ונעשה חשוך, לבסוף אמר שאם רבינו יביא לו את ברכת הדרך יעשה זאת. פניתי אל אבי, מספר בנו ר' מרדכי אלימלך, ומסרתי את דברי הנהג, ובקשתי את רשותו לצאת לדרך. אבא נענה ראשו לשלילה ובתקיפות אמר: אוסר אני עליך לנסוע לשם בשום פנים ואופן.

לתומי חשבתי שאיסורו של אבא לנסיעה נובעת מסיבה בטיחותית, סבור הייתי שמא חושש הוא מהנסיעה המפותלת בשעת חושך, ניסיתי לומר כי הנהג מודע לסכנה ולקושי והתחייב כי ייסע בזהירות מוגברת ובאיטיות, אך אבא לא השתכנע, ודבק בסירובו לנסיעה. ומשהמשכתי להפציר בדברים, אמר לי: "בני, הינך חושב כי איני מסכים לנסיעה זו בגלל סיבות בטיחותיות, אך לא זו הסיבה" השיב לי. "מי יודע מה הולך עכשיו באותו אתר תיירות, חוששני שמא תראו שם מראות לא טהורים, על כן אוסר אני בכל תוקף לנסוע לשם".

"ומה יהא על התהילים היקר?" הוספתי ושאלתי. ואבא ענה שמוטב ויאבד את התהילים היקר ובלבד שלא אקלע חלילה וחס במראה לא טהור.

הלכנו לישון בהרגשה חמוצה ובתקווה גדולה כי למחרת עם שחר נצא למקום ונמצא את ספר התהילים. אך לשווא היתה תקוותינו, כשהגענו לשם בבוקרו של יום, לספר התהילים לא היה כל זכר. חלפו 35 שנים מאותו מקרה, ובשנת תשס"ג, שהה אבא למנוחה באחת מערי אוסטריה, באחד הימים נכנס אליו יהודי עשיר מקומי, ואמר לו כבוד הרב, ברצוני לכבד אתכם בדבר מה. זה עתה רכשתי מסוחר עתיקות ספר תהילים יקר ערך, לאחר שרכשתי ראיתי כי חקוק עליו השם שמואל הלוי וואזנר ובאתי אפוא להעניק לכם אותו במתנה...

כשהתקשרתי לאבא ביום שישי באותו שבוע כדרכי, סח לי אבא בהתרגשות: אתה יודע איזו שמחה גדולה היתה לי? זוכר אתה את אותו ספר תהילים שנשכח על ההרים ליד מירון? השבוע לאחר 35 שנה חזר אלינו ספר התהילים.

התרגשתי מאוד לשמע הידיעה והבנתי שעל זה נאמר: "לא יאונה לצדיק כל און", אבא הרי לא רצה לקחת את הספר בשעתו מפני הקפדתו על טהרת העיניים והנה משמים שב הספר לידי.

האור החיים הקדוש מביא על הפסוק "וְהָיָה לְכֶם לְצִיָּת... וְלֹא תִתְּנוּ אַחֲרָי לְבַבְכֶם וְאַחֲרָי עֵינֵיכֶם" (במדבר ט"ו, ל"ט) את דברי התוספות במנחות (דף מ"ג), "דהציצית מעיד על ישראל שהם עבדי ה', וביאר את כוונת הכתוב "וראיתם אותו וזכרתם", פירוש כשיביטו בסימן עבדותם יתנו לב שאינם בני חורין לעשות כחפצם במאכלם במלבושם בדיבורם ובכל מעשיהם כעבד שאימת רבו עליו. ובכתוב "ולא תתורו", פירוש לצד שנגלה הוא דבר שהעין חפצה וחושקת בו, ומצוות המלך הוא ציווי עשות היפך הרצון הטבעי, ושנוא הערב המורגש ומן הנמנע שיעמוד בדבר אלא בהערת סימן עבדותו הוא יכופהו להפך אשר עינו ולבו שם יחפוץ". עכ"ל.

שמירת העיניים אינה מן העבודה שבקלות. לשם כך דרושה עבודה סיוזיפית ומייגעת, להיות עבדים לה', וכפי שכתב בעל האור החיים, שזהו נגד רצונו הטבעי של האדם, להיות נמשך אחר ראייתו ותאוותיו בכל עת. בספר "הפוסק" מובא סיפור מופלא על מרון הגר"ש וואזנר זצוק"ל. סיפור המשקף את גודל זהירותו וחרדתו של רבינו מראות ראיית אסורות. מה מתאים להביא עלי גיליון מעשה רב מבעל השבט הלוי מעניין שמירת העיניים. שכן בחיי

חיותו פעל רבות ונצורות להרבות קדושה בישראל. העמיד חומות כנגד פגעי הטכנולוגיה לבל ייכנסו בקרב מחנה היראים לדבר ה', כשהוא נלחם בכל הכח ללא חת ומורא, כנגד פורצי שערי הקדושה. סיפר בנו של רבינו הגאון ר' מרדכי אלימלך וואזנר שליט"א. היה זה בקיץ של שנת תשכ"ט, רבינו שהה אז להבראה בעיר הקודש צפת ת"ו. היה במשך כל שעות היום הוגה בתורה כמנהגו, ורק שעה אחת היה יוצא לשאוף מעט אויר. רבינו כידוע היה מקפיד ביותר על בריאות הגוף. אולם גם בשעת הטיול היה לוקח עמו כמה ספרי קודש. מעולם לא קרה שיצא לדרך ללא ספר קודש כל שהוא. במהלך הטיול היה נוהג לעצור ולעשות אתנחתא, ואז היה משמיע דבר תורה כיד ה' הטובה עליו, תחת אחד השיחים. פעמים היה זה דבר תורה, ופעמים שהיה אומר אתנו בצוותא פרקי תהילים. באחד מהטיולים הרחקנו נדוד ועלינו על אחד מהרי הגליל, הר מירון הידוע בכינויו הג'רמק, רבינו נטל עמו לדרכו באותו היום ספר תהילים, אך לא היה זה ספר תהילים רגיל, היה זה ספר תהילים עתיק יומין, מכורך בכריכה נושנה ומעוטר בפירושו של אחד מגדולי הדורות הקודמים. אותו ספר תהילים היה שווה סכום עתק, עד שסוחר עתיקות מוכנים היו להוזיל מכיסם ומהונם מאות אלפי דולרים.

והנה אידע ובאותו היום נשכח ספר תהילים זה על אחד השולחנות

שני מוקדים לשירותכם:

1. מוקד 'השיבה' ליעוץ ועזרה בכל נושא מחיי השיבה.
2. מוקד 'מתיקות התורה' להצלחה בלימוד ומתיקות התורה.

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד השיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18
או בטל': 073-7078388

בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

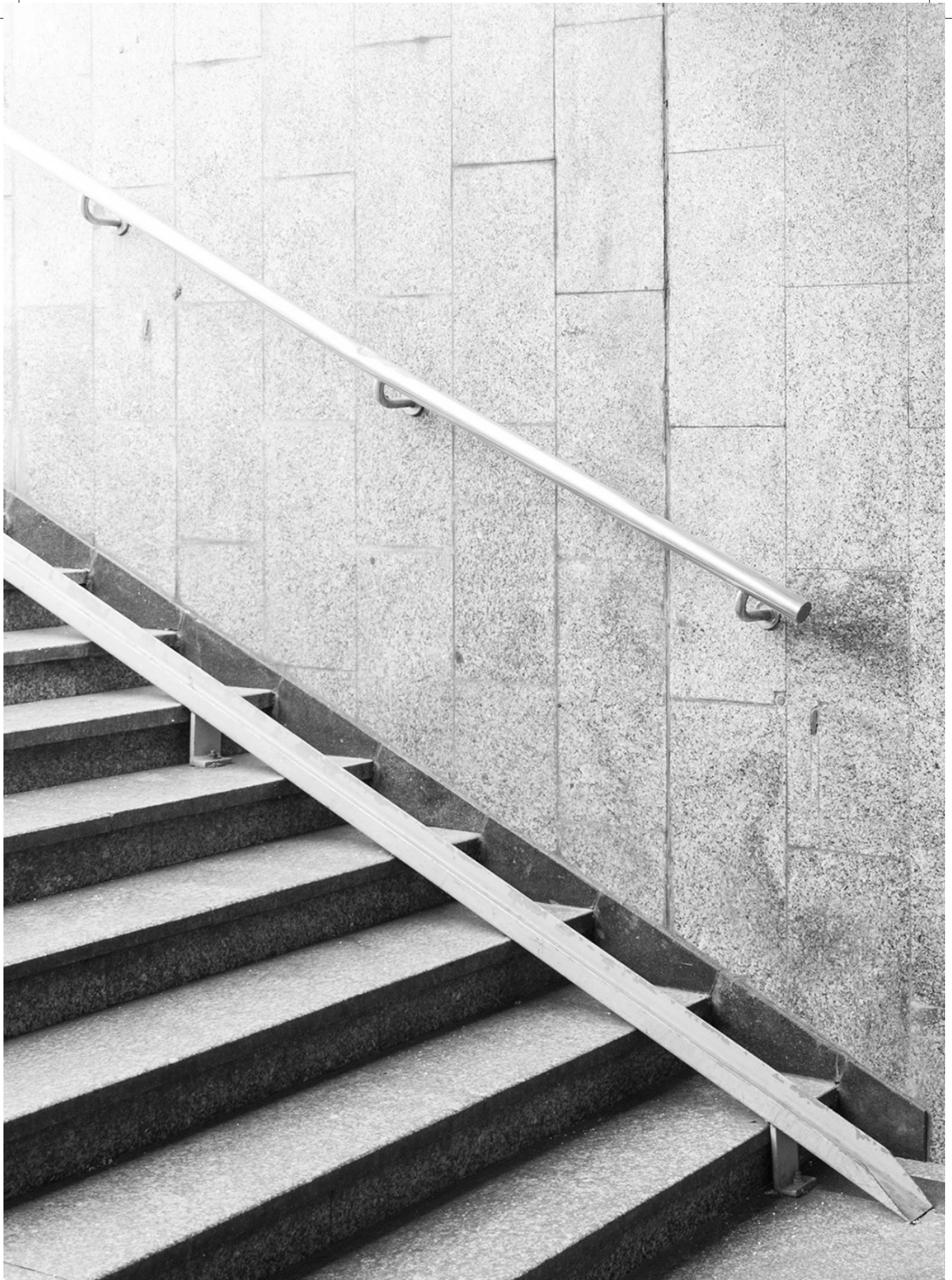
המוקד החדש ליעוץ להצלחה ו'גישמעק' בלימוד התורה הקדושה

1800-20-18-17

★ בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב | שיחת חינם

שימו לב
מספר חדש

לילה אחד, כשהגיע סבי למקוה, המתין לו הגוי הרוצח במקום מסתור. כשראה הבליעל שסבי כבר נמצא בתוך המים, קפץ והנחית את ידו בחזקה על ראשו.

הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל, מספר על סבו והאדמו"ר מלעלוב זצ"ל
ועל המפגש המיוחד בין הגאון מטשעבין להגה"צ רבי יוסף צבי דושינסקיא זצ"ל

לסתור את חידושו. לא פעם קרה שבאמצע הדרשה היה האורח הנכבד מתבלבל מרוב הקושיות, והיה יורד במפח נפש מהבמה. המנהג הרע הזה גרם לצער ועגמת נפש לרבים טובים. באחד הימים, הגיעה הבשורה על הופעתו של הגאון רבי שמעון סופר זצ"ל, שעומד לדרוש בשבת הקרובה בבית הכנסת המרכזי. בהגיע יום השבת התקבצו ובאו אלפים מתושבי קראקא לראות את הגאון הנודע, בנו של שר התורה רבינו החתם סופר זי"ע.

מקורבי הרב עדכנו אותו מראש על חבורת הלומדים. כשעלה רבי שמעון סופר לדרוש הבחין בפנינת בית הכנסת בחבורת האברכים שכבר "הפשילו שרוולים", והוא פתח ואמר: "לפני שאתחיל לדרוש בענייני הלכה ואגדה, ברצוני לספר לכם סיפור שהתרחש אצל אבי מורי

הגה"ק החתם סופר זי"ע, ואני הייתי עד למעשה. בעיר פרשבורג, מקום כהונתו של אבי, הגיעה שמועה רעה על אחד הקצבים בעיר, המוכר בשר טריפה באיטליזו. אבי שלח את שליח בית הדין שיזמין את הקצב לבוא אל הרב. השליח בא לקצב ואמר את דברו. הקצב, בחוצפתו כי רבה, אמר לשליח להשיב לאבי שאין לו עסק עם רבנים. אבי ביקש מהשליח לחזור שוב לקצב ולהזמינו לבוא, וכשבא אליו - הזהיר הקצב את השליח לבל יבוא אליו עוד. אבי ביקש מן השליח ללכת אל הקצב בפעם השלישית ולהזמינו לדין תורה, כשראה הקצב מרחוק את השליח - יצא לקראתו והפליא בו את מכותיו. השליח שב לבית אבי חבול ומוכה, כשראה זאת אבי, קרא לי וביקש ממני ללכת לקצב. הוא מסר לי "שם", ואמר: "אם הקצב ירצה להכותך - תאמר את השם הזה".

הלכתי כמצוות אבי. כשהגעתי לחנות ומסרתי את דברי אבא, נמלא הקצב בזעם וביקש להכותני. אמרתי מיד את השם, ולא נותר מן הקצב שריד ופליט..."

פנה רבי שמעון לכיוון האברכים, ואמר: "דעו לכם שהשם נשאר אצלי. אם כוונתכם לטובה, לשם שמים, תבורכו! כך היא דרכה של תורה, זה בונה וזה סותר. אך אם אין כוונתכם לטובה - זההרו והשמרו..."

מיד נשמעה המולה בבית הכנסת. האברכים קפצו מן החלונות ונסו על נפשם...

(מתוך 'לב ישראל' - הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל)

זקני, הרה"צ רבי יצחק דוד גרוסמן זצ"ל - מספר הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל - היה לומד תורת הח"ן ורזין דאורייתא, לאחר חצות הלילה בחברותא עם הרה"ק רבי דוד בידרמן, האדמו"ר מלעלוב זי"ע. זקני היה נוהג לקום לפני חצות, ולרדת לטבול במעיין השילוח במקום. ליד המעיין התגורר ערבי שונא ישראל, והנה הבחין הגוי שבכל לילה מגיע יהודי מבוגר לטבול במעיין.

בשנאתו העמוקה ליהודים, גמר אומר בלבו לרצחו נפש. לילה אחד, כשהגיע סבי למקוה, המתין לו הגוי הרוצח במקום מסתור. כשראה הבליעל שסבי כבר נמצא בתוך המים, קפץ והנחית את ידו בחזקה על ראשו. הסבא רבי יצחק דוד ניסה להרים את הראש מן המים, אבל הגוי התגבר עליו ודחפו פנימה. כך חזר הדבר על עצמו מספר פעמים, זקני כבר היה באפיסת הכוחות, ובמחשבתו כבר חזר על פסוקי קריאת שמע, וחיכה לגרוע ביותר...

לפתע פתאום הופיע רבי דוד'ל כמלאך מן השמים, ניגש במהירות לגוי השפל, סטר לו על פניו, והגוי נפל על הרצפה. שנים אחר כך, כשהיה הסבא מספר את הסיפור, היה אומר: "אינני יודע אם ממכה כזו הוא יוכל לקום לתחיית המתים..."

הסבא רבי יצחק דוד הודה לר' דוד'ל, על היותו שליח מן השמים להצילו ממוות לחיים ממש. הוא שאלו בפליאה, מה פתאום הגיע כעת לכאן. רבי דוד'ל בענוותנותו השיב: "הרגשתי שחברי הטוב נמצא כעת במצוקה".

בחירת רבי שמעון סופר לרבה של קראקא בעת שהגיע הגאון מטשעבין זצ"ל לארץ ישראל, לאחר שנות סבל וגלות במעמקי סיביר, בא לבקר ביקור נימוסין אצל המרא דארעא דישראל, מורי ורבי הגה"צ רבי יוסף צבי דושינסקיא זצ"ל. זכיתי להיות נוכח בעת שנפגשו שני גדולי העולם. מה נהדר היה המראה, ומה נעים היה לשמוע את שיחתם בדברי תורה ועובדות מצדיקים. בין שאר הדברים סיפר הרי"צ דושינסקיא מעשה פלא, וכה סיפר:

בעיר קראקא הגדולה והמעטירה חיפשו יהודי בעל שיעור קומה, שימש כרב ראשי לכל הקהילות וינהיג את העיר. שליחים ושדלנים הגיעו מכל קצוות אירופה כדי להציע שמות של רבנים גדולים ומפורסמים הראויים למלא את המשרה הנכבדה.

הנוהג היה שבכל הצעה, שהיתה נראית לראשי הקהילה כהצעה רצינית ומכובדת, היו מזמינים את הרב המועמד לשבות בעיר. במשך השבת היה הרב מוסר דרשה מרכזית בהלכה ואגדה, ולאחר השבת היו יושבים פרנסי הקהילה ודנים בעניין.

דא עקא, במשך הזמן באו רבים לקראקא ויצאו בבושט פנים, בשל חבורת אברכים צורבים ובעלי תריסין, שעשו להם מנהג שבשעה שהרב האורח היה דורש מחידושו בפני הקהל - היו "מתקפים" אותו בשאלות וקושיות, ובגודל חריפותם הצליחו

בהגיעו לגיל שבעים, נראה לפתע ר' זלמן כשהוא מתהלך עם תחבושת על ידו... לפליאת כולם השיב "עשיתי לי קשר סימן. שיעמוד לנגד עיני בכדי שאנצל מן הכעס ברגע של אמת!"

רבי זלמן בריזל זצ"ל מדמויות ההוד של ירושלים מלמדינו פרק במידות נאצלות

היטב, ונקפה הלך ושוב על המשקוף בהתאם לקצב הרוח. כאשר ניסה אחד מבני הבית לתקן את הבעיה, מנעו ר' זלמן מכך באמרו: "אדרבה, רוצה אני להתרגל לקול הדפיקות עד שהם לא יפריעו לי כלל!" כך בשימת לב מתמדת ובעמל ויגיעה צרופה זיכר ר' זלמן את כל כוחות גופו ונפשו ושיעבדם כליל לעבודת השי"ת.

פעם אחת נכנס ר' זלמן לביתו כשעל פניו מתוחה ארשת פנים בלתי שכיחה בעליל, וכמין עצב היה ניכר עליו. בני הבית שראו מיד שפניו לא היו לו, ודבר מה אינו כשורה, שאלוהו מיד - שמא אינו חש בטוב? ור' זלמן אישר, כי אכן אינו מרגיש כל כך טוב.

"א"כ שמא תיקח איזה תרופה?" מיהרו להציע לו, אך הוא דחה את ההצעה ונענה: "לא, הכאב הוא בנפש ולא בגוף, כאן לא תועיל שום תרופה!" ושח להם ר' זלמן את כל אשר קרהו: יהודי אחד פלש לחדר הקטן שבחזקתנו, באתרא קדישא מירון. אני בעצמי הכנסתי את אותו יהודי לשם תמיד בתור הכנסת אורחים, אך עתה חותר הלה בכל

כוחו להשתלט על המקום ולהפכו לנחלתו הפרטית. נו מה הבעיה? תמהו כולם, תזמין אותו לדין תורה, ובוודאי תצא האמת לאור! "איי, אינכם מבינים".. נענע להם ר' זלמן, לא החדר במירון מטריד אותי, הדבר שכואב לי הוא שבמהלך חילופי דברים שהיה בינינו הגעתי לכלל 'כעס' רח"ל! עתה אינני מוצא מרגוע לנפשי, איני מסוגל להשלים עם העובדה שהגעתי לכלל כעס. כעת מתברר לי שלא הכרתי את עצמי! איני יודע מה היא איתי..." ספק ר' זלמן כפיו בדאגה כנה.

מתחדש והולך היה ר' זלמן בעבודת המידות, תמיד מתחיל מהתחלה ואינו יודע הרגל מהו. בהגיעו לגיל שבעים, נראה לפתע ר' זלמן ימים אחדים כשהוא מתהלך עם תחבושת על ידו... לפליאת כולם - מאי האי? השיב: "זה עתה למדתי שוב את אגרת הרמב"ן אשר בה מפליג כל כך אודות רעתה של מידת הכעס - אשר כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה וכו'. וכדי שלא אשכח את חומר הדברים עשיתי לי קשר סימן. שיעמוד לנגד עיני בכדי שאנצל מן הכעס ברגע של אמת!"

וכך התהלך לו ר' זלמן והוא כבן שבעים שנה, כאשר ידו תחבושה לו במשך שלושה חודשים כדי לזכור שלא לבוא לידי כעס...

(מתוך הספר 'ר' זלמן')

היה ר' זלמן מרבה לחזור על דבריו של הרה"ק ר' חיים וויטאל זי"ע אשר תמה ושואל מדוע עניין תיקון המידות לא נכתב בתורה במפורש? ומתרחץ הדבר במשל נמרץ - למה הדבר דומה: לאם ששלחה את בנה לחנות לקנות יין או שמן. לאחר שיצא הילד לדרכו, צעקה אמו אחריו - "ראה בני להיזהר שתביא המשקים דווקא בתוך כלי כל שהוא ולא ביד!"

הלא בוודאי כל השומע זאת יצחק - כי ילד כזה אשר צריכים להזהירו שדבר נזולי טעון אחסון בכלי - הרי ילד כזה אינו בר דעת כלל, ואי אפשר לשלוח אותו כלל לשום חנות להביא דבר מה.. והנמשל הוא - כי התורה הקדושה, כדי לשמרה ולקיים את מצוותיה כראוי, אי אפשר בלא שתהיה שוכנת בכלי מתאים. זקוקה היא אפוא התורה לכלי קיבול של מידות הגונות וישרות. על כן פשוט הוא שאין להזהיר כלל על המידות כי הם ההקדמה לכל התורה כולה.

סח פעם ר' זלמן לתלמידים: פעם אחת החל אדם תימהוני אחד להתפלל בקביעות בבית מדרשו, והיה נועד להתפלל על ידי בצעקות משונות עד מאד, עד שהיה קשה

מאד לסבול זאת. בלבי כעסתי מאד על אותו יהודי שמפריע לכולם, וכבר חשבתי להעתיק מקומי לפניה הרחוקה ביותר בבית הכנסת, כדי שלא אופרע מתפילתי, אך לפתע עצרתי בעדי, וגערתי בעצמי - מה זה היה לי, וכי קול של יהודי בתפילתו מפריע לי?!.. מכאן ואילך נעמדתי בתפילה דווקא בסמוך לאותו אדם, כדי לשבר את טבעי הסורר!.. משעשיתי כך הרי שעם הזמן כבר הפסקתי לשמוע את צעקותיו של אותו אדם כליל!

מלחמה עיקשת ניהל ר' זלמן עם טבע הרגזנות והקפדנות. מספרים בני המשפחה - פעם ראה אחד הנכדים את זקנו ר' זלמן כשהוא עומד במטבח על יד הכיור ועיניו תקועות עמוק בספר קודש אשר בידו. ברקע נשמע קול טפטוף מים טורדני מן הברז אשר לא היה סגור בהידוק, והנכד שהבחין בכך מיהר מיד לגשת ולסגור את הברז היטב.

אך למרבה הפלא, הרים ר' זלמן עיניו מן הספר, ופתח את הברז קצת כדי שימשיך לטפטף... "מה זאת?" תמה הנכד ור' זלמן ענה: "קול הטפטוף הפריע לי והוציאני משלוותי. אמרתי לעצמי, וכי בכוחו של דבר פעוט שכזה להפריעני מלימודי? באתי אפוא ונעמדתי כאן קרוב, ברצוני לעמוד דווקא כאן ולהתרגל לקול הטפטוף עד שלא יפריע לי כלל!"

בדומה לכך ארע פעם, שאחת הדלתות שבבית לא היתה סגורה

הוא החיש את צעדיו... לא איש בעל לב רחום כמותו יתעלם ממצוקה מוחשית כזו שנקרתה בדרכו.

הרב יעקב סירוטה בהמשך הסדרה על 'קניני התורה'

קניין ל"ב:

אוהב את הצדקות, אוהב את המישרים

"...ידוה לליבו מאוד כשיראה בנ"א מרעים ול"ז... מישרים היינו מידות ישרות... תפא"י".

היה פעם עסקן גדול שהיה ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, מגדולי בעלי החסד בדור כפשוטו ממש. כל נצרך באשר הוא ידע למי לפנות בעת צרה וצוקה, והיה נעזר בו ובליבו הרחום והפתוח כאולם. העסקן דן היה כתובת לעשרות ומאות נזקקים וחלכאים, וכל סדר יומו היה מלא וגדוש בעשיית טובות וצדקות לכל דכפין. פעם אחת, בעודו צועד ברחוב, בדרכו ממשפחה נזקקת אחת אל משפחה נצרכת אחרת, והנה במעלה הרחוב באישה כפופה הנשרת עם סלים גדולים וכבדים. ניכר היה שהמשא כבד עליה, היא עצרה מדי כמה פסיעות לפוש ולאגור כוחות לעוד כמה פסיעות.

לא איש בעל לב רחום כמותו יתעלם ממצוקה מוחשית כזו שנקרתה בדרכו. הוא החיש את צעדיו, ובהגיעו בסמוך אל אותה אשה, השפיל את עיניו בצניעות המתבקשת וביקש שתניח את הסלים ותאמר לו את הכתובת. הוא כבר יסחוב את הסלים לשם. "אוו" נאנחה האישה בהקלה מופתעת. "טוב שאתה כאן. תוכל לסחוב לי את זה הביתה?"

הקול מוכר. העסקן המדופלם נושא את עיניו בבלבול ומגלה כי האשה היא לא אחרת מאשר רעייתו ואם ילדיו.

"אה, זו את..." נפלטה מפיו אנחה כלשהי שהסגירה את האכזבה שחש בלבו: "תראי, אני עסוק מאוד. אני חייב עוד ללכת לעזור למשפחת כהן. תקחי את זה הביתה, אני מקווה שתסתדרי". והלך לדרכו, כמובן, לשם מצוות חסד...

• אחד מסימני אומתנו הקדושה הוא, כידוע, שאנו גומלי חסדים. הפירוש הפשוט של המושג 'סימן' הוא שיש משהו שמייחד את הדבר המסומן על פני כל שאר הדברים. כלומר, אם הסימן של עם ישראל הוא שהם גומלי חסדים, הרי שהדבר הינו ייחודי רק לעם ישראל, ואילו כל שאר מיליארדי הברואים הגויים אינם גומלי חסדים.

האם זה נכון? האם אין מושג כזה צדקה ברחבי העולם? הרי כולנו יודעים שישנם קרנות פילנתרופיות גדולות ועצומות שתורמות הון עתק למטרות צדקה בכל מקום בעולם. אומנם לא בהיקפים יחסיים כשל בני העם היהודי, אבל בכל זאת, האם שייך לקבוע שרק עם ישראל הם גומלי חסדים וכל השאר לא? ומה עם המושג 'חסידי אומות העולם'? ומה עם כל הצדקות שהם כן נותנים?

התשובה היא, שיש הבדל מהותי מאוד בין יהודי שגומל חסד לבין גוי שעושה את אותו הדבר. הגוי, כאשר הוא עושה חסד, תורם מהונו לצדקה למשל, הרי שהדבר עשוי לנבוע מאלף סיבות שונות. אולי הוא רוצה כבוד, אולי הוא בכלל רוצה להרוויח הקלות במס הכנסה, אולי הוא תר אחר הוקרה ציבורית לפעליו הכבירים, שמא מבקש הוא קצת אהדה שתחמם את לבו. מה שברור הוא שלא יקרה שהוא יעשה זאת רק משום שכך נכון לעשות.

יכול מאוד להיות שהוא התחבר למצוקה שראה, רגש החמלה הטבוע באדם התעורר אצלו, וכדי שלא יצטרך להתמודד עם

המצפון המייסר, תרם כסף לצדקה. אבל לא בגלל שהוא בעצמו הפך להיות גומל חסד, אלא כי הוא רצה לעשות לעצמו טוב, שלא יהיה לו עצמו רע על הלב...

היהודי לעומתו, תורם (עכ"פ צריך לתרום) רק כי כך ציווה אותו הבורא. זהו. הבורא ציווה אותנו לאהוב חסד, להידיבק במידותיו, לרחם על הדל ולהחזיק באביון, וזו מצוותנו. רגשי חמלה ואהדה אינם רלוונטיים לעניין. כי אם היהודי יתרום רק כי הרגשות שלו התעוררו למראה הצורך, הרי שהוא איננו 'גומל חסד' עם הזולת, אלא בסך הכל עושה חסד עם מצפונו שלו.

מי שעוזר לכל העולם, אבל כשזה מגיע לביתו שלו הוא שוכח את טוב ליבו ומשתמט מחובותיו הבסיסיים, ובאותה מידה גם הטיפוס ההפוך, זה שאיננו עוזר לאף אחד חוץ מלעצמו ולמשפחתו - אלו, חסרה להם השלמה במידת החסד. הם אולי נותנים צדקה ועושים חסדים, אבל

המידות שלהם, המידות, אינן מתקנות עדיין.

כי הצדקה מורכבת משני חלקים, עצם הנתנה, שזהו בעצם קניין 'אוהב את הצדקות', והחלק השני הוא המידות הטובות, שזהו קניין ה'מישרים'. רק כשהמידות מתקנות, תהיה המצווה טהורה וישרה, ונכונה ומדויקת ולא מסולפת.

האדם נבחן דווקא בסיטואציה שאיננה מעוררת רחמים. כשהלב אינו נפעם ואינו מתרגש, והמצפון אינו זועק חמס, אבל השכל יודע היטב שכעת יש לקיים מצוות חסד, גם אם זה לא זוהר ופוטוגני. כעת אם תקיים את החסד, הרי זה סימן שהנך גומל חסדים אמתי.

• בחיינו בין כותלי הישיבה, העניין הזה בא לא פעם לידי ביטוי מוחשי ומעשי. לא אחת נתקל בהחור בשאלה, האם ללמוד עם החבר שהוא חברותא? האם לישון עם האחר בחדר בפנימיה? ועוד כהנה וכהנה. האפשרויות הן בדרך כלל שתיים: מה שנוח לעשות או מה שנכון לעשות.

אפשר לתרץ את המצפון ולומר, 'אספיק הרבה פחות אם אלמד איתו', 'הוא בכלל לא הסגנון שלי' וכולי, אבל אי אפשר להתכחש לאמת. כאן היא אבן הבוחן. האם אתה עושה צדקות רק כאשר זה זוהר ונוצץ, או שיש לך מידות ישרות באמת, שאינן מתעוותות לפי מצב הרוח.

חברה היא דבר סוחף מאוד, בפרט בישיבה. החכמה היא להתעלם משיקולי החברה ופשוט לבחון את הדברים לאמיתם. בישרות. כך נקנה בקניין נוסף את תורת חיינו בע"ה.

אם הלימוד נעשה מתוך אהבת תורה, הוא יכול להימשך גם 18 שעות רצופות ללא כל קושי

מבט נוסף על שובבי"ם

הרב יעקב לוסטיגמן

...

כל בחור הלומד בישיבה חסידית בוודאי מכיר היטב את כל האמור, ואף משתתף גם הוא בלימוד השעות הרצופות, חמש שעות בסדר הבוקר, שלוש שעות נוספות בין הערביים, והמהדרין מן המהדרים לומדים חמש שעות בבוקר וחמש שעות נוספות אחר הצהריים. אלא שהלימוד הלז, יש בו קושי גדול מאוד למי שלא הורגל בלימוד רצוף. וכאן מתעוררת השאלה כיצד זה מסופר על גדולי עולם שעסקו בתורה 18 שעות ברציפות מדי יום, ומעולם לא התעייפו מלימודם?

הכיצד יכול אדם להגות בתורה הקדושה בכזאת דבקות יום יום, במשך שנים ארוכות, וכל זאת גם כשהוא יושב בדד, ומצדיו לא יושבים עוד עשרות או מאות בחורי חמד העוסקים בתורה בהתלהבות ומשפיעים זה על זה להמשיך ולעמוד באתגר הלימוד הרצוף?

התשובה נעוצה כמובן בצורת ההסתכלות שלנו על עצם הלימוד. בחור שלומד ברציפות, כי כך נוהגים כולם, או כי הוא רוצה להצליח באתגר התחרותי שהוצב בפניו, סביר להניח שיהיה לו קשה לעשות זאת, וגם אם הוא יצליח הדבר יעלה לו במאמצים מרובים.

לעומת זאת, אם הלימוד נעשה מתוך אהבת תורה, מתוך הכרה במתיקות צוף התורה, והיכולת להרגיש את המתיקות הזאת שעה אחרי שעה, שבוע אחרי שבוע - או אז השאלה מעצמה נעלמת, והלימוד יכול להימשך גם 18 שעות רצופות ללא כל קושי. (כמובן שצריך לעלות מעלה מעלה בשלבים ולא ביום אחד..)

והכי חשוב לזכור, שכל בחור, אבל כל אחד ואחד מבין הבחורים הקוראים את המאמר הזה ואלו שאינם קוראים אותו, מסוגל לכך. כל יהודי נברא עם נשמה קדושה, עם חשק ללימוד התורה, וכל שהוא צריך לעשות זה להסיר מאותה נשמה טהורה את שכבות האבק והחלודה שהצטברו עליה, לחשוף מחדש את טוהר זיוה ואור קדושתה, ולחבר אותה לשורשה ולהזין אותה במזון הדק והרוחני המחיה אותה - התורה הקדושה.

בימים אלו אנחנו נכנסים לתקופת ה'שובבי"ם' אשר הפליגו רבותינו מאורי החסידות ולפניהם רבותינו הקדמונים, בגודל מעלתם וביכולת של כל יהודי לתקן בהם תיקונים עצומים, לטהר ולכבס נפשו מכל סיג ופגם, ולהתחזק ביתר שאת וביתר עוז במלחמת היצר. בעבר נהגו להתענות בימים אלו, היו שהתענו רק בימים שני וחמישי והיו שהתענו דווקא בערב שבת, וכך נהוג גם כיום בכמה קהילות, אך מקובלנו מפי מאורי החסידות, שבזמן הזה, כשהשתנו הטבעים והפכנו חלשים יותר, אל לו לאדם לסגף את גופו ולמנוע

מאכל ומשקה מפיו, ובמיוחד אם בבחור צעיר העוסק בתורה עסקינן, שהתענית בוודאי תגרום לו להתרפות מתלמודו, ונמצא כי הפסדו עולה על שכרו. ידוע גם העניין של 'תענית הראב"ד', המתבססת על שבירת התאוות, שזהו עינוי בפני עצמו לגוף האדם, וכך יכול האדם לאכול ארוחה מלאה, ובסופה למנוע מעצמו מעט מהאוכל שהוא חפץ לאכול, ונמצא מרוויח בכפליים. מצד אחד הוא אכל וקיים את גופו לעבודת ה', ומנגד גם שיבר את התאוות והכניע אותן למען שמו באהבה.

בהתאם לאמור, כבר קבעו רבותינו הקדושים, שיש להרבות בלימוד תורה בימות השובבי"ם, ובפרט

בדרך של לימוד ברציפות, הכולל תענית דיבור, שבירת התאוה לעצור מהלימוד ולדבר דיבורים בטלים, הכנעת רצוננו לרצונו של הבורא ברוך הוא, וכמובן עצם החשיבות של מעלת לימוד התורה בפני עצמו, אשר עולה היא על כל האמור, כמאמר חז"ל "ותלמוד תורה כנגד כולם".

יתירה מזאת, הלימוד ברציפות משוכח הוא ביותר, ולא בכדי כתבו חז"ל מילים חריפות מאוד על מי שמפסיק ממשנתו ואומר כמה נאה אילו זה וכו'. שהרי הסחת הדעת מהלימוד, ועיסוק בעניינים אחרים, מסוכנים הם מאוד, הן מפאת הפגיעה בריכוז ובהבנת הנלמד כשהוא מפנה לבו לבטלה בעיצומו של הלימוד, והן מחמת הכניעה לתאוות, וביצוע מעשה שבו כביכול מצא הלומד דבר מה, החשוב לו יותר מלימוד התורה, ואפילו אם היה זה רק לרגע קצר.

מוקד הישיבה לשירותך 1-800-20-18-18 או בטל': 073-7078388 שלוחה 2

<< המשך מעמוד 5 | המשגיח הרה"ג ר' חיים מאיר זיידה

"כך גם לגבי השובבי"ם. כמובן שעיקר המטרה היא להמשיך את העבודה הזאת גם לאחר מכן. אבל טבע האדם שהוא מתקשה להתאמץ מאוד לאורך תקופה ארוכה, ולכן אנחנו מתאמצים בימים אלו יתר על המאמצים שלנו בתקופות השגרתיות. "וצריך לדעת שאין דבר כזה מאמץ של יהודי שהולך לטימיון. כל עבודה של רוחניות מותירה חותם בלבבותנו. לפעמים אנחנו מרגישים בו ולפעמים לא, אבל החותם הזה קיים, ואם נשאיר כל שנה חותם נוסף, בסופו של דבר יהיה שינוי כזה גדול שבהחלט נוכל לחוש בו ולחיות אתו לאורך זמן בסייעתא דשמיא.

"בחור שמדבר ככה, אינו מעריך את עצמו נכון, וטועה במחשבה הזאת. השאלה נכונה בחלקה כי באמת עיקר היעד והמטרה היא לא רק להשתפר בימי השובבי"ם, אלא לנצל את הימים הללו כדי לעשות שיפור משמעותי שיתלווה אלינו גם לאחר מכן. לא מכבר היה חנוכה, דיברנו על זה רבות בישיבה, שלא לדבר על "איך עבר החנוכה", אלא על "מה נשאר מהחנוכה". מה אנחנו לוקחים אתנו להמשך הדרך. כידוע בספרי החסידות הרחיבו בעניין הזה שחנוכה ניתן לנו לפני תקופת החושך של טבת ושבת, כדי להאיר לנו ולנשמותינו ולאפשר לנו לעבור בשלום את התקופה הזאת.

אשר שאלת

שלום רב

קשה לי מאוד עם הלימוד הרצוף במהלך הסדרים. אני בחור צמא דעת, אני אוהב ללמוד דברים חדשים, אבל הצורך הזה לשבת ברצף מספר שעות בבוקר ולאחר מכן מספר שעות אחר הצהריים, וללמוד ללא הפוגה קשה לי מאוד. אשמח אם תייעצו לי כיצד אוכל להקל על עצמי את העמידה באתגר הגדול הזה.

שלום לך מוישי

ראשית כל אני שמח לשמוע שאתה בחור צמא דעת שאוהב ללמוד דברים חדשים. הסקרנות היא היסוד הראשון במעלה לאדם שרוצה להיות חכם. כדי לקנות חכמה, עלינו קודם לחפוץ בה ולהעריך אותה כרואי, ורק לאחר מכן נוכל לקנות אותה ולנצור אותה בזיכרונו. עם זאת, לימוד התורה נועד לא רק לספק את יצר הסקרנות שלך או של כל אחד אחר. התורה הקדושה היא המזון הרוחני לנפש האדם, והיא מאוחדת ומתאחדת בשמו של הקב"ה כידוע שקודש אברך הוא ואורייתא וישראל חד הם.

ככל שתרבה להחזיר בלבך את ההבנה הזאת שהתורה היא הקשר שלנו עם הקב"ה, ושהלומד תורה הרי הוא ממלא את עצמו בחכמתו של הקב"ה, ייקל עליך להתמיד בלימוד שכאמור אינו כמו צבירת ידע בעלמא.

עד שתגיע למדרגה האמורה, אייעץ לך כמה עצות שיסייעו לך לקנות קניין של התמדה בלימוד התורה.

מובא בשם החזון איש, שאמר שאינו דומה לימוד של שעה רצופה ללימוד של 60 דקות בודדות, ואינו דומה לימוד של שתיים רצופות ללימוד של שתי שעות כל אחת בפני עצמה, וכן על זה הדרך, ככל שהלימוד נעשה ברציפות גדולה יותר, כך גם גדלה מעלתו לאין ערוך, ודבריו כיוונו לא רק למעלת הלימוד בפן הגבוה שלו, אלא גם במובן הפשוט ביותר - ביכולת ההבנה וההנאה מהלימוד עצמו.

טבע האדם הוא שכל אחד צריך לנוח מעבודתו המפרכת. הפועל המעדר בשדה יניח לרגע את המעדר מידו וינוח מעט כדי לאגור כוחות חדשים לעבודתו. נהג האוטובוס נח מעט לאחר שהוא מסיים מסלול, לפני שיצא למסלול נוסף, וגם מנקה הרחובות עוצר מדי פעם, נח מעט ושב לעבודתו במרץ.

אולם בדבר של הנאה, אנחנו לא רואים שאנשים נעצרים כדי לנוח. ראית פעם אדם שעוצר בצד הדרך בעיצומו של שיט אתגרי בכיירת? השמעת על אדם שעוצר לנוח מקריאתו של ספר מתח? ככל שתהנה יותר מהלימוד, כך תצטרך פחות לעצור ולנוח ממנו. וזאת יש לדעת, כל בחור מסוגל וצריך ליהנות מלימוד התורה. התורה הקדושה, כך כתוב בפסוקים רבים מספור, מתוקה היא ללומד, וערבה היא לו.

אז למה אנחנו לא מרגישים הנאה בלימוד?

בדרך כלל זה קורה כי אנחנו לא יודעים איך ללמוד. אנחנו משקיעים את הכוחות בצורה הלא נכונה, וכך מאבדים את הטעם בלימוד עצמו, כמו אדם שיבקש ליהנות מפרוסת לחם מרוחה בריבה, ויטבל אותה במי מלח...

בימים אלו נפתחה שלוחה חדשה של 'מוקד הישיבה', המוקדשת בדיוק לנושא הזה. היא מאוישת על ידי אנשי חינוך בעלי ניסיון בתחום, שיכולים לסייע לכל בחור באשר הוא, ליהנות יותר מלימוד התורה. אני מציע לך לנסות להתקשר פעם או פעמיים, ולקבל כלים שיסייעו לך ללמוד בצורה טובה יותר בעז"ה.

אבל אתן לך עצה פשוטה שתוכל בוודאי לסייע לך והיא 'ההתבוננות'. אם תתייחס לכל שורה בגמרא בהתבוננות ובהבנה שזה לא סתם משהו שקוראים אלא שכל אות וכל מילה היא 'קודש קדשים' תוכל להתחבר לגמרא ולהרגיש את מתיקות התורה. נכון אמנם שזה לא מגיע בדקה אחת אך ככל שתשקיע עוד ועוד בהתבוננות בכל מיחה שכתובה תגלה את האוצרות הנמצאים בגמרא הקדושה, ומהר מאוד תצליח לשקוע בים התלמוד.

מוקד הישיבה לשירותך 1-800-20-18-18 או בטל': 073-7078388 שלוחה 2

<< המשך מעמוד 7 | רבי אליעזר טורק שליט"א

באמונתם על ידי דברי משה ואהרן, כיון שאז הם היו במצב שגרת של שעבוד, ובמצב כזה הספיקה להם אותה אמונה שטחית שהיתה בתת הכרתם.

אבל בפעם השניה כשבאו לבני ישראל, היה זה לאחר שהתרגשה עליהם הצרה החדשה להשיג את התבן בכחות עצמם, וכפי שנאמר בסוף פרשת שמות: "מאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך" (ה, כג). במצב כזה כבר לא היה בכחם לקלט ולהכיל את האמונה כפי שהיא, כי גם הקשי החדש הזה הוא רצון השם, וחלק ממסלול הגאלה שלהם.

הדרגה העמקה הזאת של אמונה בהשגחה פרטית, גם בזמן שהאדם נתון בסערה של קשיים ונסיבות, נקנית אך ורק על ידי עבודה עקבית, ואת זאת הם עדין לא היו מסגלים להכיל בשום פנים ואופן, כיון שהיו עובדי עבודה זרה, ועדין לא היו בני תורה!

והדברים נפלאים

(קטעים מתוך הספר אוצרותיהם אמלא)

עמק עמק בלבנו, היא האמונה הפשוטה שירשנו מאבותינו אבות עולם, שינו בורא לעולם והוא המשגיח בפרטות תמיד על כל הנעשה בבריא. כל יהודי חי עם האמונה הזאת בתת הכרתו, וגם מי שנמצא בשפל המדרגה מבחינה רוחנית מסגל להכיל ולחיות אתה. אך כל זה הוא בתנאי שהיהודי נמצא במצב של שגרה, שאז גם אם הוא חי בצער ובדחקות, עדין יכול הוא להתעורר ולהתחזק מהאמונה השטחית שבתת הכרתו. אבל כאשר מתרגשת עליו צרה כלשהי, או נסיון וקשי שלא הרגל אליו, או אז אם קדם לכן לא עבד על עצמו בעקביות להגיע לדרגה גבוהה יותר באמונה, הרי שמיד צעות ועולות שאלות ותמיהות שונות על עקרי האמונה הקבועים בלבנו.

ואכן זאת היא העבודה שלנו, להגיע למדרגה גבוהה יותר של אמונה ובטחון, שגם בעת נסיון ישאר בנו אותו תקף של אמונה על כנו, ולקבל את הדין באהבה ובאמונה כי הכל מן השמים.

הנה, כאשר משה ואהרן הגיעו לבני ישראל בפעם הראשונה, הרי אף שהם היו נתונים אז תחת על השעבוד מבחינה גשמית, ובשער המ"ט משערי הטמאה מבחינה רוחנית, עדין היה בכחם להתחזק

הסיפור על ירחמיאל שאף פעם לא מצליח לו

יעקב א. לוסטיגמן

עד שכעבור שנה כבר הפך ירחמיאל לחיה פצועה שאינה מוצאת מקום של מנוחה בישיבה.

עכשיו הוא מתייצב בשעריה של הישיבה השלישית במספר, והוא נמצא באמצע זמן החורף של שיעור ב' בישיבה קטנה... "בקצב הזה", חשב לעצמו בעצב, "אספיק לעבור בערך שלושים ישיבות לפני שאתחתן".

**

עיניו של ירחמיאל עצומות, מכווצות מעט. מצחו חרוש קמטים. שפתותיו מלמלות במתינות את מילות התפילה. הוא כורע ומשתחוה, מיישר את קומתו לפני הזכירו את ה', מתנועע בקצב אחיד, ומאמץ את ליבו בתפילה. "סלח לנו אבינו", מכה אגרופו על חזהו, "מחל לנו מלכנו" נשבר לבו בקרבו, "רפאנו", "השיבה שופטינו".

מ'עניין איך קוראים לבחור הזה, הג'ינג'י, חושב ירחמיאל לעצמו אך ממחר לבטל את המחשבה הזאת: "בעצם, מה זה משנה בכלל, חבל את שמותיהם של הבחורים כאן, גם ככה אני לא אשורד כאן זמן רב", הוא ממלמל במרירות.

ב'שמע קולנו' החלה הסערה. ירחמיאל פותח את סגור לבו ומתחיל להשתפך: "בורא עולם, יוצרינו יוצר בראשית, אתה בראת את האדם וציווית על בני ישראל לעסוק בתורתך, אנא אבי שבשמים, גלוי וידוע לפניך שעז חפצי לעשות רצונך, אך שאור שבעיסה והתקשורת הלקויה שלי עם המשגיחים והר"מים, הם שמעכבים, הם שהופכים אותי לבחור מסוג נחות יותר, שנוזק משיבה לישיבה, שתמיד מוצא את עצמו דחוי ומושפל. אנא אבא יקר, עזור לי, חלץ אותי מהמקום בו אני נמצא, כי אני מרגיש שלא אוכל לשרוד כאן יותר מכמה שבועות בודדים".

ואז... מתוך הכאב העצום הבליחה במוחו ההבנה הבסיסית והמאירה: זו לא התדמית, לא המשגיח ולא ההתנהגות. זו הגאווה, הכבוד העצמי המדומה הוא זה שהוביל אותו למצב הכאוב הזה. הקושי לקבל מרות מהמשגיח ומהמגיד שיעור, חוסר היכולת שלו לכופף את הראש בפני מי שגדול ממנו בחכמה במניין ובשנים. הרצון שלו להיות עצמאי, לקבל בעצמו את ההחלטות על כל פרט ופרט ממהלך החיים שלו, מבלי לשעות להוראות הישיבה, ולהנחיות המשגיח, ולדרישות הצוות החינוכי. אלו הם שעמדו בעוכריו והובילו אותו לייסורי הנפש הרבים שעברו עליו.

ירחמיאל מפסיק להתנועע. הוא עומד על מקומו שקוע בסערה הפנימית שכובשת את כל ישותו. הדמעות שוטפות את עיניו, הוא לא שם למתחולל סביבו. התפילה הסתיימה זה מכבר, רוב הבחורים כבר נמצאים בחדר האוכל, אבל הוא עומד ומתפלל, עומד ושופך את לבו בפני הבורא.

אגלי זיעה בצבצו על מצחו של ירחמיאל, גולשים במורד לחייו ונוטפים ארצה. בידו האחת הוא גורר מזוודה עתירת ממדים, ובידו האחרת מחזיק שקית גדולה של 'דרשו', המשמשת אכסניה מכובדת לכרך עב כרס מהתלמוד הבבלי. על הכתף תלוי ברישול תיק נשיאה שמאיים בכל רגע לגלוש ארצה, מלא וגדוש גם הוא בספרי קודש.

בזווית העין קולט ירחמיאל עוד ועוד בחורים, כל אחד מהם דוחף לפניו או גורר אחריו מזוודה גדולה לא פחות. הם צועדים במרץ, שמחים לחזור לישיבה אחר השבת בה שבו כולם לבתיהם. הבחורים האחרים מרחפים בלכתם, למרות המשא הכבד שהם נושאים עמם. אבל רגליו של ירחמיאל כבדות מתמיד. 'מעניין איך קוראים לבחור הזה, הג'ינג'י, חושב ירחמיאל לעצמו אך ממחר לבטל את המחשבה הזאת: "בעצם, מה זה משנה בכלל, חבל בכלל לטרוח להכיר את שמותיהם של הבחורים כאן, גם ככה אני לא אשורד כאן זמן רב", הוא ממלמל במרירות.

שלא תבינו לא נכון. ירחמיאל הוא בחור ירא שמים. בכל לבו ונפשו הוא רוצה לצמוח לאילנה רבבא. הוא רוצה לזכות ולהיות תלמיד חכם אמיתי, כזה שבקי בכל חדרי התורה, שיודע להעמיק ולפלפל, להקשות קושיות, וליישב סתירות בעודו מצטט מובאות מכל רחבי הש"ס.

אבל מה לעשות שזה אף פעם לא מצליח לו? לא ברור לו למה, אבל כבר בחודש הראשון שלו בישיבה הקטנה, הוא הצליח להיזרק הביתה לשלושה ימים. ההרגשה הרעה עדיין מציפה אותו, ממלאת את פיו בטעם חמצמץ בכל פעם כשהוא נזכר באותו מקרה.

אפשר כבר לחשוב, הוא בסך הכל זרק זית אחד על שמוליק ברון, שעד אותו רגע הספיק לזרוק עליו לא פחות מ-15 גלעינים. איתרע מזלו, ובדיק ברגע שאצבעותיו הקמוצות נפתחו, והזית העסיסי החל לעשות את דרכו לעבר פרצופו מדושן העונג של שמוליק, התייצב המשגיח בפתח חדר האוכל. לא עברו דקותיים, וירחמיאל כבר עמד מחוץ לישיבה, עושה את דרכו לביתו כשהוא מושפל ומבוזה. ההסברים וההצטדקויות לא עזרו לו כלום.

וזה לא נגמר שם. בסוף זמן חורף הודיע לו המשגיח שהוא צריך לחפש לעצמו ישיבה אחרת לזמן הקיץ, והחיפוש לא הניבו תוצאה מהמשובחות: הוא נפל לישיבה עם משטר קשוח במיוחד, מה שהוביל ללא מעט היתקלויות קשות בינו ובין הצוות החינוכי,

רוב הבחורים מתקשים לשמור על יציבות. פעם הם מלאים בתשוקה אדירה לעבודת ה', וכעבור ימים אחדים הם מתרוקנים מכל תוכן רוחני כביכול

משולחן העורך

ובהתרחקות, עושה כל מאמץ כדי להיאחז בקדושה וברוחניות, ומתאמץ בכל כוחו שהירידה תהיה קטנה ככל האפשר, הרי הוא בעצם ממשיך להימצא במצב של עליה. הוא נופל רק כלפי חוץ, אך לבו ומעייניו נתונים לעליה רוחנית, כשהוא בעצם צועד אחורה רק כדי לאפשר לעצמו לזנק קדימה בתנופה מחדשת.

לעומת זאת, מי שנכנע לטבעיות, ומאפשר לעצמו לשוב אחורה באין מפריע, מאבד את האחיזה בקדושה חלילה, וכשתבוא ההזדמנות לשוב מעלה מעלה, הוא נאלץ להתחיל ממקום נמוך הרבה יותר. העצה הטובה ביותר להישמרות מפני הנפילות הללו, ולהמעטי את ההשפעה ההרסנית שלהן, היא לייצר 'עוגן' שיחזיק אותו בים הסוער, ולא יאפשר לו להתרחק מחוף המבטחים. אם אפשר, כדי מאוד לקבע את הספינה לכמה וכמה 'עוגנים'.

כך למשל הקפדה יתירה על תפילה בישיבה מדי יום, ולא משנה מה מצב הרוח ובאיזו רמה רוחנית אם נמצאים היום - זהו עודן חשוב מאוד שמאפשר לבחור להתחיל בכל יום מנקודת התחלה גובהה ומתקדמת. עוגן אפשרי נוסף הוא לקבוע זמן מינימלי ללימוד עם חברותא ברציפות, מבלי להפסיק בדיבור כלשהו, מדי יום למשך שעה, או אפילו חצי שעה. אפשר גם לקבוע סדר לימוד פרטי מחוץ לסדרי הישיבה, או להקפיד מאוד על ברכת המזון ככוונה יתירה אחרי כל ארוחה. כל בחור והעוגן שלו, כל בחור וה'רצוא ושוב' שלו, ולבד שבכל עת תהיה מגמתו כלפי מעלה. והבא ליטהר מסייעין אותו.

אומרים בשם הרבי רבי זושא מאניפולי זיע"א, שהסיבה שנהוג לכנות את ימי הבחורות "ימי החורף", כפי שמקובל להתנסח "זכורני בימי חרפי שביקרתי פעם במקום פלוני", היא בכך שימי הבחורות דומים הם לחורף: בקיץ, כל הימים חמים הם, השמים בהירים והגשם אינו בנמצא.

בחורף לעומת זאת, מזג האוויר הפכפך. פעם גשום ופעם מעונן, יום אחד בהיר ולמחרתו מגיעה סופה אדירה המכסה את פני האדמה בפתיית שלג רכים וצחורים. כך גם ימי הבחורות. רוב הבחורים מתקשים לשמור על יציבות. פעם הם מלאים בתשוקה אדירה לעבודת ה', וכעבור ימים אחדים הם מתרוקנים מכל תוכן רוחני כביכול, והופכים יבשים כעץ אשר אין לו שורשים או עלים.

אכן, חוסר היציבות בגילאים הצעירים, הנו תופעה טבעית למדי. אין בכך כדי לרמז על כך שיכולים אנו להפקיר את עצמנו לחסדיו של מצב הרוח. תפקידו של כל בחור הוא להשתדל לחתור ליציבות, כזאת שתיטיב עמו ותאפשר לו להתעלות מעלה מעלה לאורך זמן. בספרי החסידות מכנים את התופעה הזאת "רצוא ושוב", כפי שנאמר על חיות הקודש בנבואת יחזקאל הנביא. פעם אנו רצים אל הקדושה, ופעם אנו שבים, ומתרחקים ממנה. אך זאת עלינו לדעת, שמי שבזמן שהוא נמצא בירידה כביכול

צוות מורחב של 'המחלקה החסידית של מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18 או בטל': **073-7078388** שולחה 2

שיחת חינם ★ בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב

התורה משולה לדבש אבל
מי שפיו מלא במלח לא יוכל
להרגיש את מתיקות הדבש

(מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל)

מפי כרתגם

צריך עיון

איתא בגמרא שבת קי"ח: אמר רב חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו שנאמר. (ישעיה נ"ב) אשרי אנוש יעשה זאת וגו' שמר שבת מחללו אל תקרי מחללו אלא מחול לו.
וצ"ע דהיכי מיירי: אי בשכבר עשה תשובה א"כ תעזור לו התשובה ומה שייכא לשמירת שבת, ואי לא שב בתשובה א"כ מה מועיל לו שמירת שבת?

תשובות והערות יש לשלוח לפקס שמספרו: 077-555-8983 | יש לציין בכתב ברור את שם השולח, כתובת ומספר טלפון.

תשובות לגיליון שעבר

בברכות דף כ' ע"ב פליגי רבינא ורב חסדא אי הרהור כדיבור דמי או לא ולרבינא הרהור כדיבור דמי וצ"ע דא"כ לרבינא כל אדם שהרהור איזה הרהור באמצע תפילתו יחשב הדבר כהפסיק כדיבור בתפילה ולא יצא ידי חובתו וכמו שמובא בשו"ע או"ח סי' ק"ד ס"ו דהשח דברים בטלים באמצע תפילתו לא יוצא יד"ח וזה אינו מסתבר וצ"ע מה החילוק זה

הבה"ח יחיאל דומב, ישראל אריה רוטוף, יהודה קוזניץ, יעקב גנוט, שמואל ולדמן, חיים קוסוב, שמעון פישר, אברהם רחמים, אלנתן שטרן, גדליה קירשבוים ועוד כתבו דאמנם לרבינא הרהור כדיבור, אבל אינו כדיבור ממש, ורק לעניין שיצא ידי חובה בק"ש אמרינן דסגי בהרהור, וסמך לדבר מדברי הת"ס שם דכתבו דאף אם הרהור כדיבור מ"מ בעל קרי אינו אסור בהרהור. וכן מצינו גם כן חילוקים בין הרהור לדיבור לעניין לימוד תורה שלימוד בפה הוא יותר ממחשבה אף דבהרהור ג"כ מקיים מצווה, דעכ"פ הרהור אינו כדיבור ממש אף לרבינא. הבה"ח יהודה שמעוני, א.כץ, י.ג. חיים באיר, שלמה יעקבי, יהודה עמר, שמעון כץ, יוסף ביין, שלמה יעקב, אלימלך בראון, יפתח סעדה, חיים שיין, אהרון מן ועוד כתבו לתרץ דכל מה דאמרינן הרהור כדיבור הוא רק רק כשחושב ורוצה שזה יהיה כדיבור, וכמו שמצינו להלכה שאף שהרהור לאו כדיבור מכל מקום לפעמים מועיל הרהור כשמכוון שזה יועיל לו, וכן הביאו סברא זו בשם הקה"י שם, וכן הוא גם בב"ה"ל סי' נ"ט דהרהור כדיבור הוא רק כשרוצה שיחשב לו הרהור לצאת י"ד ומימלא פשיטא דהרהור לא יהיה הפסק.
הבה"ח דוד דיסלרוף, דוד יואל ויינפלד, ח.צ.ו. שמעון מרכוב, צבי הירש פויגל, אברהם צבי הורביץ ועוד כתבו דרק

לגבי לצאת יד"ח מהני הרהור משום דקיי"ל מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למשה אבל לגבי הפסק לא מיחשיב כדיבור דמחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה, והביאו סמך לזה מהא דידוע המחלוקת התוס' בברכות כא: ד"ה עד ד"א דמותר להפסיק באמצע שמו"ע בשמיעה ויש אוסרין משום דשומע כעונה, וקשה ממה שנהגו העם להפסיק בשמיעה בלא לענות והא קיי"ל דשומע כעונה. ובשו"ת דברי יקותיאל סי' ל"ו הביא לתרץ בשם המגיד ממעזריטש עפ"י הסברא של מחשבה טובה דדווקא לעניין לצא יד"ח אמרינן שמוע כעונה ולא לעניין הפסק. הבה"ח מענדל ראובן קלפהולץ, וחיים בירנבוים כתבו דהרהור כדיבור הוא רק כשמהרהר בכוונה ובתפילה הרהור מאליו בא בע"כ. (וקשה דלפ"ז כשמהרהר מדעתו הוי הפסק וזה לא שמענו)
הבה"ח יצחק פינקל כתב ליישב דאמנם הרהור כדיבור אבל לגבי הפסק לא מהני הרהור דבמקום דיבור רק דיבור יכול להיות הפסק ומעין מאי דאיתא בש"ס בכמה מקומות דאין מחשבה מבטלת מעשה.
הבה"ח אלעזר הורביץ כתב ליישב דכל מחלוקתם אי מהני הרהור כדיבור הוא רק בעניין שהדיבור עיקרו לב, כגון ק"ש שעניינו קבלת עול מלכות שמים ובזה ס"ל לרבינא דמועיל הלב לבד, אבל בהפסק צריך שיהיה הפסק ממש ולא שייך בזה עניין של קבלה דמהני לב.
כמו"כ נשלחו תשובות רבות נוספות למערכת, אנו מתנצלים בפני אלו שתשובותיהם לא הספיקו להיכנס לגיליון זה. במקרה ומתקבלות תשובות אחרי המועד השולחים נכנסים להגרלה הבאה.
בהגרלה על שני כרכים משנה ברורה בהוצאת 'דרשו' זכו הבה"ח חיים צבי ויזל מיישיבת ויזניץ, והבה"ח א. כץ מכני ברק.

« המשך מעמוד 17

**

כשפסע לאחוריו שלוש פסיעות, הבחין ירחמיאל כי הוא נותר לבדו בבית המדרש. מיהר לנגב את פניו שטופות הדמע, וסיים את התפילה באמירת תחנון ו'עלינו לשבח'. בחדר האוכל הוא בקושי מצא מקום, בקרן זווית של שלחן צדדי, ליד הבחורים שנראים ככאלו שאינם נמצאים במרכז העניינים של החברה בישיבה. אך ירחמיאל אינו שת לבו לכך. פניו קורנות בשמחה של התרת ספקות. עכשיו הוא כבר יודע, התפילה המטהרת, והקבלה הגמורה בלב שמכאן הוא יוצא כשהוא תלמיד חכם, אינן חוזרות ריקם.

נכון, יש לו הרבה על מה לעבוד, אולי הוא יחטוף פה ושם איזושהי הערה קטנה ואולי אפילו 'שפאקטל' דביק במיוחד מהמשגיח, אבל עכשיו הוא כבר יודע: ליישיבה נכנסים כדי לצאת תלמיד חכם, ואם צריך על הדרך לקבל קצת מוסר, או אפילו עונש חלילה, צריך לדעת לקבל את זה בצורה נכונה, בהכנעה ומתוך רצון להשתפר. "מהישיבה הזאת כבר לא יזרקו אותי", הוא בטוח. "התפילה, חשבון הנפש והקבלה הגמורה שבלב, הבהירו לי בצורה ברורה מאין באתי ולאני הולך ואת זאת אני יודע, אני לא הולך למקום שממנו באתי".

חדש ב'מוקד הישיבה': קו מיוחד לייעוץ והכוונה לקבלת 'גישמאק' בלימוד

מנהל מוקד הישיבה הרה"ג ר' יעקב סירוטה: "מדובר באברכים תלמידי חכמים ובעלי ניסיון בתחום שלימוד בחורים רבים ליהנות ולשמוח עם התורה הקדושה"

פרויקט חדש מבית 'מוקד הישיבה' יוצא לדרך, ואתם מוזמנים לנצל אותו כדי להצליח בישיבה, ובחיים בכלל. דרכן של הישיבות קדושות היא שכל שעות היממה מוקדשות ללימוד התורה. כל בחור מגיל 13 ועד בואו בברית הנישואין בהגיעו לפרקו, חובש את ספסלי בית המדרש משך רוב שעות היממה. אין לו בעולמו אלא ד' אמות של לימוד גמרא. אלא שקורה לא פעם שבחור מרגיש שאין לו שום הנאה בלימוד התורה. הוא נאלץ ללמוד כל היום כי זהו תפקידו עלי אדמות וזה מה שמצופה ממנו לעשות כתלמיד ישיבה, אך בפועל הוא מתקשה מאוד למלא את חובתו בעולמו וללמוד בהתמדה במשך שעות ארוכות מדי יום.

מסתבר שלבעיה הזאת ישנם פתרונות מעשיים רבים, אשר הוכיחו את עצמם אינספור פעמים. כל שצריך לעשות הוא רק להתייעץ עם תלמיד חכם בעל ניסיון בתחום, שיכול ללמד אתכם כיצד להינות מלימוד התורה. להרגיש את המתקנות של התורה הקדושה, ולשמוח בכך שזכיתם לשבת רוב שעות היממה מול הגמרא הפתוחה, כשליצידכם חברותא שגם הוא כבר למד איך לשמוח עם התורה הקדושה.

מנהל מוקד הישיבה, הרה"ג ר' יעקב סירוטה מבהיר כי המוקד החדש פועל במקביל למוקד הישיבה הוותיק, ומוקדש כל כולו לנושא של החדרת 'גישמאק' בלימוד בלבם של הבחורים הפונים להיוועץ במוקד.

"אנחנו מפעילי כעת למעשה שני מוקדים מקבילים", הוא מסביר, "יש לנו את המוקד הוותיק שבו משיבים אנשי חינוך בעלי ניסיון רב, לבחורים המתמודדים עם קשיים מכל הסוגים. החל מבעיות חברתיות או בחור שלא מסתדר כל כך עם אנשי הצוות, וכלה בבעיות אישיות ומשפחתיות.

"במקביל, אנחנו פותחים את המוקד החדש, שיוקדש אך ורק לנושא של 'גישמאק' בלימוד התורה. מהניסיון שצברנו הגענו למסקנה שחלק גדול מאוד מהבעיות שבחורים מתמודדים איתן, נובע מחוסר ההנאה שלהם בלימוד. בחור שלא אוהב ללמוד יתקשה

לעמוד בסרי הישיבה, יגיע למצב של חיכוכים חוזרים ונשנים עם הצוות החינוכי, בדרך כלל זה גם גורם לו לירידה ברוחניות, ובסופו של דבר מביא להרבה מאוד נזקים.

"במוקד החדש, הצבנו אברכים תלמידי חכמים שמכירים את התחום, ויש להם הצלחות מוכחות בהחדרת 'גישמאק' בלימוד בקרב הבחורים. למעשה לא מדובר בפעילות שאנחנו באים אליה בלי רקע קודם. כידוע, 'מוקד הישיבה' מפעיל חונכים רבים הנמצאים ברבות מהישיבות הקדושות, מאתרים בחורים הזקוקים לקידום או לעזרה, ולומדים איתם באופן פרטני. כאמור, חלק גדול מהמקרים הללו של בחור שזקוק לעזרה, נובע מחוסר ההנאה שלו בלימוד, והחונכים שהוכיחו אחוזי הצלחה גבוהים במיוחד, והחדירו

גישמאק בלימוד אצל הבחורים שאיתם הם למדו באופן פרטני, הם אלו שנבחרו על ידינו לשמש כיועצים במוקד החדש".

הרב סירוטה מוסיף עוד, כי במקרים רבים מדובר בפתרונות פשוטים מאוד, שיכולים לחולל שינוי עצום בלב הבחור בתוך זמן קצר. הלימוד שעד כה נראה היה עליו כמשא כבד מנשוא, הופך לפתע למתוק וחביב בעיניו, והוא מסוגל ללמוד שעות ארוכות מדי יום,

מתוך שמחה והנאה צרופה.

"אנחנו קוראים לכל בחור שמרגיש שהוא לא מספיק נהנה מהלימוד, לפנות למוקד החדש", אומר הרב סירוטה. "נכון, אנחנו יודעים שיש בחורים שקצת מתביישים או חושבים שככה הם ואין דרך לשנות את מה שהם חושבים ומרגישים, אבל המציאות מוכיחה אחרת, וכל בחור שרוצה לאהוב את הלימוד ורפץ ליהנות ממנו, יכול לסגל לעצמו את האהבה הזאת, אם באמצעות שינוי אופן הלימוד אליו הוא הורגל, אם באמצעות יצירת אתגרים וקניית הרגלים שיסייעו לו להבין בצורה קלה יותר, לחלק בין הנושאים השונים, או לסכם בצורה ברורה את הנלמד. יש פתרונות מעשיים, ואנחנו נשתדל לעשות הכל כדי לעזור לכל בחור שפונה אלינו, ורוצה באמת לאהוב את הלימוד וליהנות ממנו".

המוקד החדש לייעוץ להצלחה ו'גישמאק' בלימוד התורה הקדושה

1800-20-18-17

★ בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב | שיחת חינם ★

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

יוצא לאור ע"י ארגון אחינו רח' הקבלן 45 ירושלים טל: 02-5609025 | לקבלת העלון לפנות לכתובת הנ"ל | עורך: יעקב א. לוסטיגמן

